

II PÓŁROCZE
2013

SPRAWOZDANIE OKRESOWE Z WDRAŻANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013

SPIS TREŚCI

1. REALIZACJA I ANALIZA POSTĘPÓW.....	2
1.1. INFORMACJA NA TEMAT POSTĘPÓW RZECZOWYCH PROGRAMU OPERACYJNEGO	2
1.2. INFORMACJE FINANSOWE.....	5
2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU ORAZ PODJĘTYCH DZIAŁAŃ ZARADCZYCH.....	17
3. INFORMACJE O PRZEPROWADZONYCH KONTROLACH W TRAKCIE REALIZACJI PROGRAMU W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM	28
3.1. INFORMACJA O DZIAŁANIACH PODJĘTYCH W RAMACH KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU.....	28
3.2. INFORMACJA O DZIAŁANIACH PODJĘTYCH W RAMACH KONTROLI REALIZACJI PROJEKTÓW (WG PRIORYTETÓW)	32
3.3. INFORMACJA O DZIAŁANIACH PODJĘTYCH W RAMACH KONTROLI KRZYŻOWEJ.....	33
3.4. INFORMACJA O DZIAŁANIACH PODJĘTYCH PRZEZ INNE INSTYTUCJE	35
3.5. INFORMACJE O STWIERDZONYCH UCHYBIENIACH I NIEPRAWIDŁOWOŚCIACH	37
3.6. INFORMACJA NT. KWOT ODZYSKANYCH ORAZ KWOT POZOSTAŁYCH DO ODZYSKANIA.....	38
4. OŚWIADCZENIE INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ O PRZESTRZEGANIU PRAWA WSPÓLNOTOWEGO PODCZAS REALIZACJI PROGRAMU	39
4.1. ZGODNOŚĆ PROGRAMU Z ZASADAMI POMOCY PUBLICZNEJ	42
5. INFORMACJA NT. WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ.....	43
6. OŚWIADCZENIE INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ.....	49

I. INFORMACJE WSTĘPNE

PROGRAM OPERACYJNY	CEL:	KONWERGENCJA
	KWALIFIKOWANY OBSZAR:	POLSKA
	OKRES PROGRAMOWANIA:	2007-2013
	NUMER PROGRAMU (CCI):	2007/PL/16/1/PO/002
	NAZWA PROGRAMU:	INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO
SPRAWOZDANIE OKRESOWE Z WDRAŻANIA PROGRAMU	NUMER SPRAWOZDANIA:	II/2013/POLiŚ
	OKRES SPRAWOZDAWCZY:	01.07.2013 – 31.12.2013 R.

II. PRZEGLĄD REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO W OKRESIE OBJĘTYM SPRAWOZDANIEM

1. REALIZACJA I ANALIZA POSTĘPÓW

Niniejszy dokument został przygotowany zgodnie z obowiązującym wzorem sprawozdania okresowego z realizacji Programu Operacyjnego (załączniki 2a i 2b do horyzontalnych *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości* z 30 sierpnia 2011 r.). Zgodnie z przedmiotowymi wytycznymi sprawozdanie ma charakter przeglądu wyników realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) i będzie stanowiło podstawę do szczegółowej analizy jakościowej oraz pogłębionej analizy napotkanych problemów w realizacji Programu, które zostaną omówione w sprawozdaniu rocznym z wdrażania POLiŚ za 2013 r.

W przypadku prezentowania określonych wartości finansowych w odniesieniu do alokacji środków UE wykorzystana została alokacja środków UE wyrażona w zł i wyliczona zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów (MF) i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (MRR)¹ dla ostatniego miesiąca okresu sprawozdawczego (grudzień 2013 r.). Wartość alokacji nie uwzględnia kwoty nadkontraktacji w ramach działania 6.1.

1.1. INFORMACJA NA TEMAT POSTĘPÓW RZECZOWYCH PROGRAMU OPERACYJNEGO

Analiza postępów rzeczowych Programu Operacyjnego została przeprowadzona na podstawie wskaźników określonych na poziomie celu głównego oraz celów szczegółowych POLiŚ. Zestawienie prezentujące poziom realizacji wskaźników stanowi **ZAŁĄCZNIK 1** do niniejszego sprawozdania.

Wartości wskaźników celu głównego i celów szczegółowych podawane są na podstawie dostępnej statystyki publicznej mierzonej na poziomie całego kraju, z wyjątkiem wskaźnika „Utworzone miejsca

¹ Obecnie Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (MIR)

pracy”, który został podany zgodnie z danymi zarejestrowanymi w systemie informatycznym KSI (SIMIK 07-13). W związku z powyższym dostępność danych jest zależna od cykliczności wykonywanych pomiarów oraz terminów publikacji statystycznych. W przypadku niektórych wskaźników dane za rok 2012 i 2013 dostępne będą w kolejnych okresach sprawozdawczych, natomiast w bieżącym sprawozdaniu zostały wykorzystane dane za 2012 r. lub wcześniejsze.

Wskaźniki celu głównego oraz celów szczegółowych POLiŚ stanowią tło dla analizy wskaźników postępu rzeczowego na poziomie poszczególnych priorytetów agregowanych w oparciu o dane pochodzące z systemu sprawozdawczości beneficjentów. **Większość zmian wartości wskaźników horyzontalnych dla Programu charakteryzuje się tendencją wzrostową zbliżającą je do zakładanych wartości docelowych. W odniesieniu do 7 wskaźników, tj. „Pozycja Polski w rankingu IMD w obszarze infrastruktura”, „Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w mieście”, „Poziom wypełnienia zobowiązania Polski w zakresie dostosowania dróg do nośności 11,5 t/oś”, „Emisja gazów cieplarnianych”, „Energochłonność finalna PKB”, „Wzrost wydatków turystów zagranicznych w Polsce” oraz „Liczba osób leczonych, w ciągu roku, w zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej podległych lub nadzorowanych przez Ministra Zdrowia, Ministra Obrony Narodowej, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji” zakładane wartości docelowe zostały już osiągnięte.**

WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE CELU GŁÓWNEGO

↳ GŁÓWNY WSKAŹNIK MONITOROWANIA REALIZACJI PROGRAMU

Głównym wskaźnikiem monitorowania realizacji celów Programu jest „**Pozycja Polski w rankingu IMD**”. Ranking ten stanowi miernik konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej poszczególnych krajów przy szczególnym uwzględnieniu infrastruktury. Wskaźnik jest mierzony w cyklu rocznym, w ramach badań ocenie poddawanych jest 5 czynników, tj. infrastruktura podstawowa, infrastruktura technologiczna, infrastruktura naukowa, zdrowie i środowisko naturalne, edukacja. W oparciu o dane na koniec 2013 roku w obszarze infrastruktury Polska przesunęła się w rankingu IMD na 36 pozycję, co w stosunku do roku bazowego (2005 r.) stanowi awans o 6 miejsc. Jednocześnie należy podkreślić, że w przypadku 4 czynników (infrastruktura podstawowa, technologiczna, zdrowie i środowisko naturalne, a także edukacja) został odnotowany wzrost w stosunku do 2012 r. Uzyskany w 2013 roku przez Polskę wynik oznacza, że zakładana wartość docelowa, tj. 37 miejsce, została osiągnięta.

↳ Utworzone miejsca pracy

Zgodnie ze stanowiskiem KE tworzenie nowych miejsc pracy jest kluczowym elementem realizacji polityki spójności. Finansowe wsparcie projektów w ramach POLiŚ jest powiązane z tworzeniem warunków sprzyjających wzrostowi zatrudnienia. Należy jednocześnie podkreślić, iż nowe miejsca pracy powstają zarówno na etapie realizacyjnym, jak i operacyjnym projektu. W związku z powyższym wskaźnik dotyczący nowoutworzonych miejsc pracy w ramach POLiŚ jest liczony jako suma wskaźników produktu („**Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów**”) oraz rezultatu („**Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów**”). Przyjmując powyższą metodologię wartość realizacyjna wskaźnika na koniec 2013 roku wyniosła 2 975 jednostek EPC, co stanowi 50% zakładanej wartości docelowej dla Programu. Jest to poziom adekwatny do liczby formalnie zakończonych projektów w ramach POLiŚ. Jednocześnie na podstawie umów o dofinansowanie podpisanych do końca okresu sprawozdawczego (kontraktacja na poziomie 96% alokacji dla Programu), liczba nowoutworzonych miejsc pracy szacowana na rok 2015 wynosi 5 066 EPC. Oznacza to, że realizacja projektów, dla których do końca 2013 roku zawarto umowy, umożliwi osiągnięcie zakładanej wartości docelowej dla tego wskaźnika na poziomie 85%.

WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH

Główny cel POLiŚ zostanie osiągnięty dzięki inwestycjom realizowanym w kluczowych obszarach społeczno-gospodarczych kraju (transport, środowisko, energetyka, kultura, ochrona zdrowia i szkolnictwo wyższe) - poprzez realizację 6 celów szczegółowych Programu.

- ↳ **CEL 1: BUDOWA INFRASTRUKTURY ZAPEWNIĄCEJ, ŻE ROZWÓJ GOSPODARCZY POLSKI BĘDIE DOKONYWAŁ SIĘ PRZY RÓWNOCZESNYM ZACHOWANIU I POPRAWIE STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO**

Jeden z podstawowych mierników celu szczegółowego 1, stanowi wskaźnik „**Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków_w mieście**”. W oparciu o dostępne informacje (stan na koniec 2012 r.) realizacja wskaźnika osiągnęła już wartość 91,7%, co stanowi 102% zakładanej na 2015 r. wartości docelowej (90%). W odniesieniu do wskaźnika „**Emisja gazów cieplarnianych**” jego realizacja kształtuje się na poziomie 70,9 jednostek (dane na koniec 2011 r.) gwarantującym osiągnięcie zakładanego celu w 2015 r. (poniżej 89 jednostek).

- ↳ **CEL 2: ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI GŁÓWNYCH OŚRODKÓW GOSPODARCZYCH W POLSCE POPRZEC POWIĄZANIE ICH SIECIĄ AUTOSTRAD I DRÓG EKSPRESOWYCH ORAZ ALTERNATYWNYCH WOBEC TRANSPORTU DROGOWEGO ŚRODKÓW TRANSPORTU**

Realizacja celu 2 jest mierzona przy użyciu wskaźników „**Średnia dostępność Polski**” oraz „**Poziom wypełnienia zobowiązania Polski w zakresie dostosowania dróg do nośności 11,5 t/oś**”. Pierwszy z wymienionych wskaźników liczony jest jako syntetyczna miara wzajemnej potencjalnej dostępności czasowej najważniejszych krajowych ośrodków osadniczych oraz węzłów transportowych uwzględniająca podstawowe rodzaje transportu oraz ważona poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego. Wg ostatnich badań wartość realizacji wskaźnika kształtowała się na poziomie 0,3189.

Analizując wskaźnik Poziom wypełnienia zobowiązania Polski w zakresie wskaźnika „Dostosowanie dróg do nośności 11,5 t/oś”, osiągnął 100% zakładanego na 2015 r. celu.

- ↳ **CEL 3: ZAPEWNIENIE DŁUGOOKRESOWEGO BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO POLSKI POPRZEC DYWERSYFIKACJĘ DOSTAW, ZMNIEJSZENIE ENERGOCHŁONNOŚCI GOSPODARKI I ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII**

W zakresie celu szczegółowego 3 mierniki realizacji stanowią wskaźniki: „**Udział energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii elektrycznej brutto**”, „**Energochłonność finalna PKB**” oraz „**Udział importu gazu ziemnego z jednego kierunku do wielkości krajowego zużycia**”. Analizując kształtowania się wartości wymienionych wskaźników można zaobserwować wzrost udziału energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii elektrycznej brutto. W roku 2012 wskaźnik uzyskał wynik 9,9% co oznacza, że zakładana wartość docelowa (zaktualizowana w ramach zmiany POLiŚ do wersji 4.0) została osiągnięta w 89%. „Energochłonność finalna PKB”, według danych dostępnych na koniec 2011 r. utrzymuje się na poziomie 0,22 kgoe/euro. Utrzymanie tego wyniku w kolejnych latach pozwoli na osiągnięcie wartości docelowej (0,22 kgoe/euro).

W przypadku „Udziału importu gazu ziemnego z jednego kierunku do wielkości krajowego zużycia” pierwsze informacje zostaną przekazane przez MG po przeprowadzeniu rekalkulacji w oparciu o wartości wskaźnika „Maksymalny udział importu gazu ziemnego i ropy naftowej łącznie (w przeliczeniu na mtoe) z jednego kierunku do wielkości krajowego zużycia obu surowców”.

- ↳ **CEL 4:** WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU KULTURY I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO O ZNACZENIU ŚWIATOWYM I EUROPEJSKIM DLA ZWIĘKSZENIA ATRAKCYJNOŚCI POLSKI

Głównym miernikiem celu 4 jest wskaźnik „**Wzrost wydatków turystów zagranicznych w Polsce**”. Dane statystyczne za 2012 r. wykazują znaczny wzrost (1,3 mld euro) w stosunku do roku 2011. Zakładana na rok 2013 wartość wskaźnika na poziomie 2,6 mld euro, została w 2012 roku osiągnięta i wynosiła 2,8 mld euro.

- ↳ **CEL 5:** WSPIERANIE UTRZYMANIA DOBREGO POZIOMU ZDROWIA ZASOBÓW PRACY

Efekty realizacji projektów związanych z celem 5, mają odzwierciedlenie w dwóch wskaźnikach obrazujących (w postaci skwantyfikowanej) dostęp ludności do publicznej opieki zdrowotnej. Wskaźnik „**Liczba osób leczonych w ciągu roku w zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej podległych lub nadzorowanych przez Ministra Zdrowia, Ministra Obrony Narodowej, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji**” wykazuje tendencję wzrostową. Osiągnięcie na koniec 2011 roku wartości 1 756,8 tys. osób oznacza zdecydowane przekroczenie wartości docelowej zakładanej na 2013 r. która wynosi 1 460,3 tys. osób. „**Liczba osób, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia**” nieznacznie spadła w stosunku do poprzedniego roku (0,4 osoby na 1 000 mieszkańców rok do roku) i na koniec 2011 roku wynosiła średnio 74,7 osoby na 1 000 mieszkańców. Wartość docelowa wskaźnika została określona na 2013 r i zakładała wzrost do 79,2 osób na 1 000 mieszkańców. Na kształtowanie się wartości wskaźnika miała wpływ liczba i struktura wyjazdów ambulansów ratowniczych do zachorowań i wypadków. Spadek realizacji wskaźnika jest efektem działania czynników zewnętrznych m.in. obniżenia zapadalności na choroby układu krążenia czy skuteczniejszej diagnostyki schorzeń, co zmniejsza ryzyko wystąpienia nagłych zdarzeń.

- ↳ **CEL 6:** ROZWÓJ NOWOCZESNYCH OŚRODKÓW AKADEMICKICH, W TYM KSZTAŁCĄCYCH SPECJALISTÓW W ZAKRESIE NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII

Cel 6 jest osiągany poprzez realizację projektów w ramach priorytetu XIII *Infrastruktura szkolnictwa wyższego*. Miernikiem pozwalającym na określenie poziomu osiągnięci ww. celu jest stosunek wartości wskaźnika „**Absolwenci szkół wyższych na kierunkach matematycznych, przyrodniczych i technicznych**” wobec ogółu absolwentów szkół wyższych. Analiza wartości wskaźnika w okresie wdrażania projektów tj. od roku 2009 wykazuje stały trend pozytywny. Osiągnięta na koniec 2012 roku wartość wynosząca 20% wzrosła o blisko 1 p.p. w stosunku do poprzedniego roku i tym samym osiągnęła 91% wartości docelowej zakładanej dla roku 2013 (22%).

WSKAŹNIKI PRODUKTU I REZULTATU

Informacje dotyczące wskaźników produktu i rezultatu zostały przedstawione w ZAŁĄCZNIKU 1 do niniejszego *Sprawozdania*. Wartości zawarte w wierszach **Realizacja** podane zostały na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność końcową, natomiast wartości przedstawione w wierszach **Szacowana realizacja** zostały oparte o dane z podpisanych umów o dofinansowanie.

1.2. INFORMACJE FINANSOWE

Omówione poniżej dane na temat postępu finansowego zostały zaprezentowane w ZAŁĄCZNIKU 2 do sprawozdania.

WNIOSKI O DOFINANSOWANIE

W bieżącym okresie sprawozdawczym zostało złożonych i zarejestrowanych w KSI (SIMIK 07-13) 170 poprawnych pod względem formalnym wniosków o dofinansowanie projektów. Tym samym od

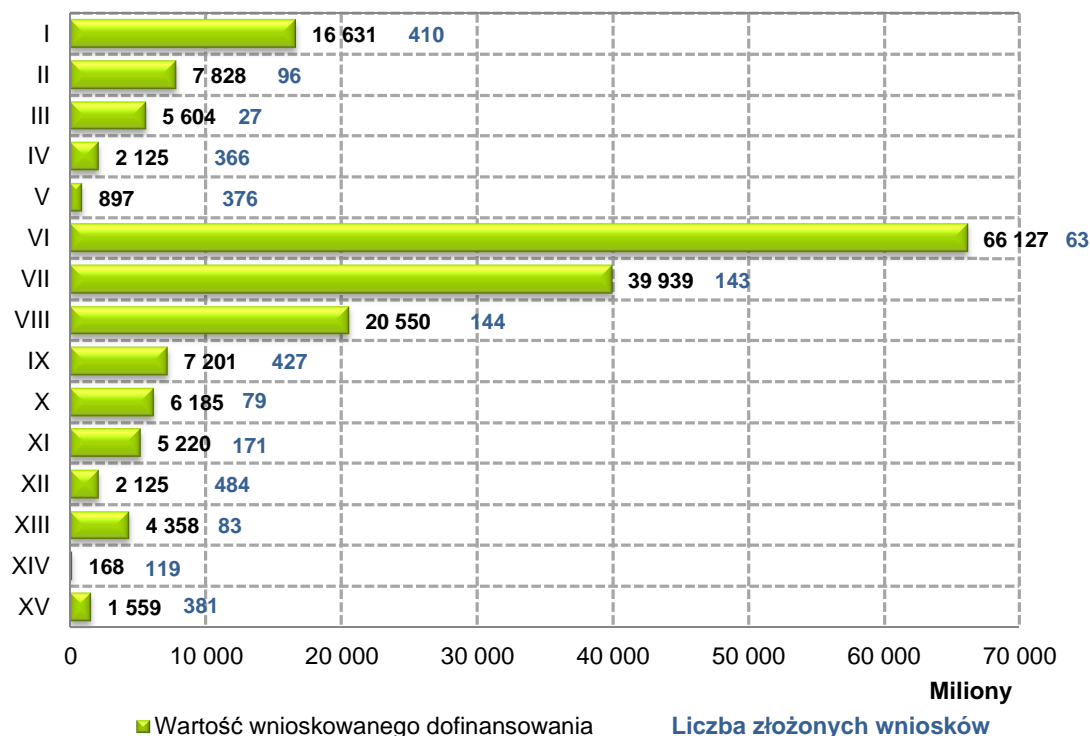

początku realizacji Programu zostało złożonych **3 369 wniosków o dofinansowanie** o wartości ogółem **293,2 mld zł.** i wartości wnioskowanego dofinansowania **186,5 mld zł.**

Najwięcej wniosków zostało złożonych w ramach sektora środowiska, co wynika przede wszystkim z największej liczby konkursów przeprowadzonych w tym sektorze. W priorytetach I-V zostało złożonych 1 275 wniosków o dofinansowanie, co stanowi 38% wszystkich wniosków. Analizując liczbę złożonych wniosków o dofinansowanie w ramach priorytetów, należy stwierdzić, że najwięcej wniosków zostało złożonych w priorytecie XII Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia, bo aż 484 wnioski. Niewiele mniej wniosków beneficjenci złożyli w ramach priorytetu IX Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku – 427 wniosków. Natomiast wnioski o największej wartości dofinansowania zostały złożone w ramach sektora transportu. Wartość wnioskowanego dofinansowania w sektorze transportu wynosi 126,6 mld zł, co stanowi 68% wartości wszystkich złożonych wniosków o dofinansowanie projektów. Biorąc pod uwagę wartość dofinansowania wniosków złożonych w ramach poszczególnych priorytetów, zdecydowanie wnioski o największej wartości dofinansowania zostały złożone w ramach priorytetu VI Drogowa i lotnicza sieć TEN-T. Wartość wnioskowanego dofinansowania wyniosła 66,1 mld zł. Jednocześnie należy podkreślić, że na realizację projektów z sektora transportu zostały przyznane największe środki w ramach POIiŚ. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie **zatwierdziły do realizacji 2 368 wniosków** (70% wszystkich złożonych wniosków zostało zatwierdzonych) na kwotę dofinansowania wynoszącą 160,4 mld zł.

Poniższy wykres przedstawia informacje na temat liczby i wartości dofinansowania wniosków poprawnych pod względem formalnym złożonych w poszczególnych priorytetach.

RYSUNEK 1. LICZBA ZŁOŻONYCH WNIOSKÓW I WARTOŚĆ WNIOSKOWANEGO DOFINANSOWANIA W RAMACH PRIORYTETÓW (DANE W MLN ZŁ). STAN NA 31 GRUDNIA 2013 R.

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

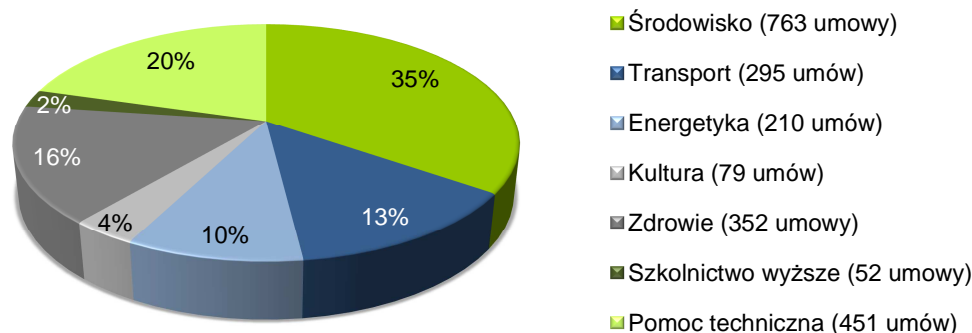
UMOWY O DOFINANSOWANIE

Do końca okresu sprawozdawczego podpisanych zostało 2 202 umów o dofinansowanie o wartości ogółem 214,7 mld zł, wartości wydatków kwalifikowanych 154,5 mld zł, a dofinansowanie w części UE ukształtowało się na poziomie 113,7 mld zł. Taki rezultat pozwolił na wykorzystanie alokacji Programu w 96%. Porównując z poprzednim okresem sprawozdawczym nastąpił wzrost o 11 p.p.

W II połowie 2013 podpisanych zostało 165 umów o dofinansowanie, z czego najwięcej zostało podpisanych w ramach priorytetu VII Transport przyjazny środowisku – 44 umowy. Należy podkreślić, że w ramach tego priorytetu nastąpił największy procentowy wzrost poziomu kontraktacji bo, aż o 21 p.p. Analogiczna sytuacja jeśli chodzi o liczbę umów ma miejsce w ramach priorytetu I Gospodarka wodno-ściekowa, gdzie w okresie sprawozdawczym podpisane zostały 43 umowy.

Poniższy wykres przedstawia liczbę zawartych umów o dofinansowanie w podziale na sektory od początku realizacji Programu.

RYSUNEK 2. ZAWARTE UMOWY O DOFINANSOWANIE OD URUCHOMIENIA PROGRAMU W PODZIALE NA SEKTORY

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

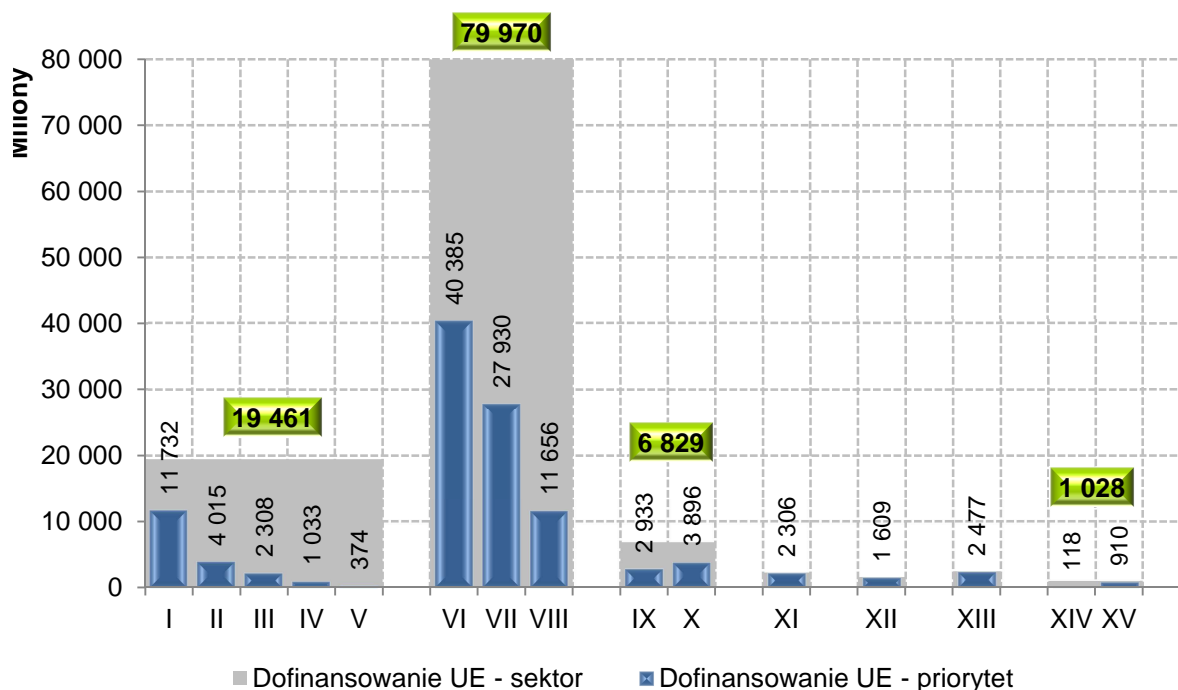
Największa liczba umów o dofinansowanie od początku realizacji Programu została podpisana w sektorze środowiska - do końca grudnia 2013 r. zostały podpisane 763 umowy o dofinansowanie, z czego biorąc pod uwagę priorytety realizowane w ramach sektora środowiska, najwięcej umów zostało podpisanych w priorytecie I *Gospodarka wodno-ściekowa* - aż 285 umów. Analizując liczbę podpisanych umów w poszczególnych priorytetach w ramach całego POIiŚ, najwięcej, bo aż 352 umowy zostały podpisane z beneficjentami priorytetu XII *Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia*.

Analizując stopień wykorzystania alokacji na koniec 2013 r. w ramach poszczególnych sektorów należy zauważyć, że kontraktacja przebiega sprawnie i w ramach większości sektorów ukształtowała się na poziomie przewyższającym średnią Programu. Sektorami, w ramach których poziom kontraktacji jest niższy niż średnia są: środowisko, gdzie różnica w odniesieniu do średniej POIiŚ wynosi 4 p.p., energetyka (niewiele odbiega od średniej - 2 p.p.). Informacje na temat przedmiotowej sytuacji zostały opisane w rozdziale 2 *Opis istotnych problemów we wdrażaniu oraz podjętych działań zaradczych* niniejszego Sprawozdania. Jednocześnie należy wskazać, że praktycznie cała alokacja przyznana dla sektora kultury została rozdysponowana (99,7%). Kontraktacja w sektorze zdrowia i szkolnictwa wyższego kształtuje się na poziomie 98%, a w sektorze transportu na poziomie 97%.

Poniższy wykres przedstawia wartość dofinansowania unijnego w ramach podpisanych umów o dofinansowanie projektów POIiŚ w poszczególnych sektorach i priorytetach.

RYСУNEK 3. WARTOŚĆ DOFINANSOWANIA UE Z PODPISANYCH UMÓW O DOFINANSOWANIE W PODZIALE NA SEKTORY I PRIORYTETY

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

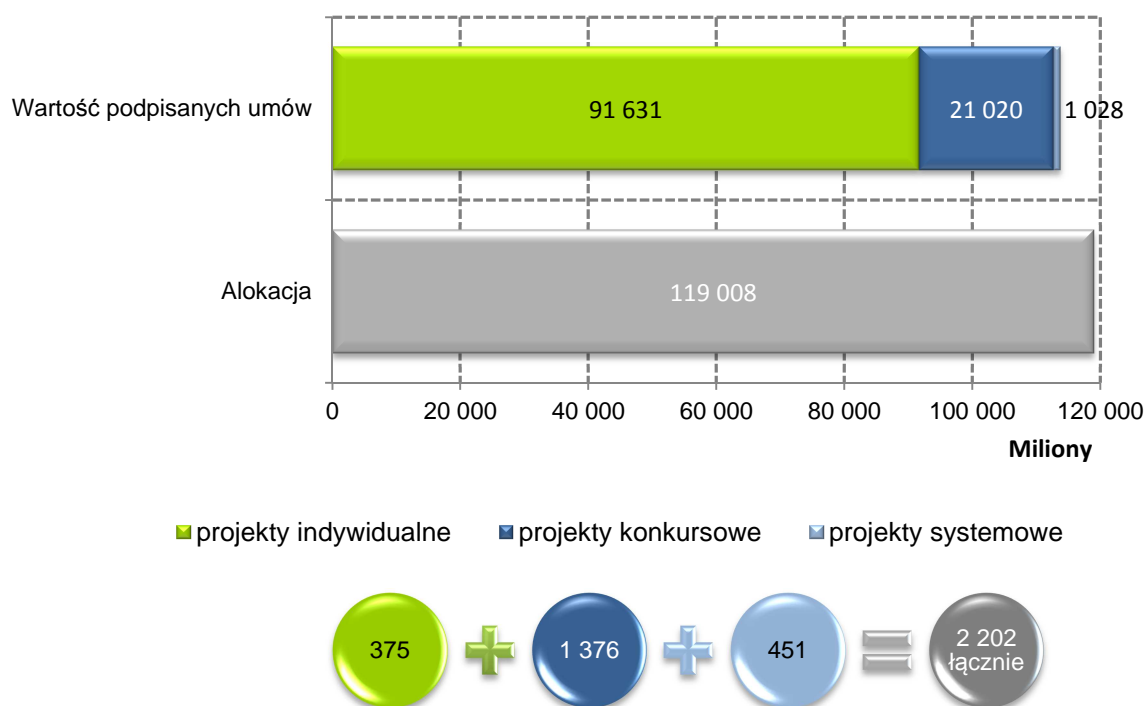
KONTRAKTACJA WG TRYBÓW WYBORU PROJEKTÓW

W ramach POIiŚ przewidziane zostały trzy tryby wyboru projektów:

Poniższy wykres prezentuje wartość dofinansowania UE w ramach podpisanych umów o dofinansowanie w podziale na tryby wyboru projektów.

RYСУNEK 4. PORÓWNANIE ALOKACJI I WARTOŚCI PODPISANYCH UMÓW O DOFINANSOWANIE W PODZIALE NA TRYBY WYBORU PROJEKTÓW (DANE W MLN ZŁ)

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

PROJEKTY INDYWIDUALNE

Indywidualny tryb wyboru projektów obejmuje projekty wskazane na Liście projektów indywidualnych dla POIiŚ (LPI). W okresie sprawozdawczym LPI była aktualizowana dwukrotnie.

Na **zaktualizowanej 29 sierpnia 2013 r.** LPI znalazło się 548 projektów o łącznej orientacyjnej wartości całkowitej 250 mld zł. Lista podstawowa obejmowała 442 projekty o wartości 170 mld zł, natomiast listę rezerwową stanowiło 106 projektów, których łączna wartość wynosiła 80 mld zł.

Nowa lista obowiązuje od **21 listopada 2013 r.** Na zaktualizowanej LPI znajduje się **547 projektów** o łącznej orientacyjnej wartości całkowitej **249 mld zł** i łącznej szacunkowej kwocie dofinansowania UE **139 mld zł**. Lista podstawowa obejmuje 448 projektów o wartości całkowitej 172,6 mld zł, natomiast kwota dofinansowania UE wynosi 99 mld zł. Na liście rezerwowej znajduje się 99 projektów, których łączna wartość całkowita wynosi 76,4 mld zł, a dofinansowanie UE – 40 mld zł.

Do końca grudnia 2013 r. z beneficjentami projektów indywidualnych ze wszystkich sektorów zawarto **375 umów** o wartości ogółem 166 mld zł, wartości wydatków kwalifikowanych 120,1 mld zł oraz wartości dofinansowania UE **91,6 mld zł**. Tym samym wartość podpisanych umów wykorzystuje **77% alokacji** Programu. Jednocześnie kwota ta stanowi 81% wartości wszystkich umów podpisanych w ramach POIiŚ. Do końca okresu sprawozdawczego w ramach sektora transportu z beneficjentami projektów indywidualnych zostało podpisanych 191 umów o wartości dofinansowania UE w wysokości 75,9 mld zł.

W sektorze środowiska wartość dofinansowania UE zarezerwowana dla projektów indywidualnych z podstawowej listy wynosi 8,7 mld zł, co stanowi 41% alokacji dla sektora. Według stanu na koniec 2013 r. z beneficjentami sektora środowiska podpisanych zostało 75 umów o wartości wsparcia

unijnego wynoszącej 8,6 mld zł. W sektorze energetyki podpisano w sumie 19 umów o dofinansowanie dla projektów indywidualnych, na łączną kwotę dofinansowania UE wynoszącą 3,4 mld zł. W sektorze szkolnictwa wyższego zawarto 26 umów o dofinansowanie dla wszystkich projektów indywidualnych o wartości dofinansowania UE 1,5 mld zł, zaś w sektorze kultury podpisano 32 umowy o wartości wsparcia UE 1,4 mld zł dla wszystkich projektów indywidualnych z listy podstawowej. W ramach sektora zdrowia również zawarto 32 umowy o dofinansowanie (dla wszystkich projektów ujętych na liście) na łączną kwotę dofinansowania UE w wysokości 707,8 mln zł.

PROJEKTY KONKURSOWE

Tryb konkursowy obejmuje nabory wniosków o dofinansowanie, które są przeprowadzane przez instytucje wdrażające, pośredniczące w ramach poszczególnych działań. W bieżącym okresie sprawozdawczym ogłoszone zostały nabory wniosków w ramach działań: 1.1. *Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM*, 4.2 *Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach* oraz 9.3 *Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej*. Do końca 2013 r. zostały ogłoszone 94 konkursy, przy czym najwięcej w sektorze środowiska (64 konkursy, co stanowi 68% liczby wszystkich konkursów ogłoszonych w ramach całego Programu)².

W wyniku rozstrzygnięcia konkursów z beneficjentami zostało podpisanych **1 376 umów** o dofinansowanie o wartości ogółem 47,4 mld zł, kwocie wydatków kwalifikowanych w wysokości 33,1 mld zł i wartości dofinansowania unijnego **21 mld zł**. Wartość dofinansowania UE podpisanych umów wykorzystuje **17,7% alokacji** POIiŚ. Jednocześnie wartość wkładu UE przyznanego w ramach tych umów stanowi 18,5% wartości dofinansowania UE wszystkich umów zawartych do końca grudnia 2013 r. Umowy konkursowe o najwyższej wartości dofinansowania UE zostały podpisane z beneficjentami sektora środowiska - 688 umów na kwotę wsparcia ze środków wspólnotowych wynoszącą 10,8 mld zł, sektora transportu - 104 umowy na kwotę 4 mld zł oraz sektora energetyki - 191 umów na kwotę 3,4 mld zł.

Biorąc pod uwagę liczbę podpisanych umów w poszczególnych priorytetach, najwięcej, bo 320 umów (23% wszystkich umów konkursowych) na kwotę dofinansowania unijnego w wysokości 920,7 mln zł, podpisano z beneficjentami priorytetu XII *Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia*. Jednakże umowy o największej wartości dofinansowania z UE podpisano w ramach priorytetu I *Gospodarka wodno-ściekowa* – 259 umów o wartości dofinansowania UE 7,8 mld zł, co stanowi 37% wartości dofinansowania UE umów zawartych w wyniku rozstrzygnięcia konkursów do końca grudnia 2013 r.

PROJEKTY SYSTEMOWE

Projekty systemowe finansowane są ze środków pomocy technicznej dla POIiŚ (PT POIiŚ), w ramach priorytetów XIV i XV. Łączna kwota dofinansowania unijnego zarezerwowana na PT POIiŚ wynosi ok. 1,8 mld zł, tj. 1,5% alokacji dla Programu.

W ramach projektów systemowych podpisano 451 umów na kwotę ogółem 1,3 mld zł, kwotę wydatków kwalifikowanych 1,2 mld zł i dofinansowania UE nieco ponad 1 mld zł, co wyczerpuje w 59% alokację dla PT.

WNIOSKI O PŁATNOŚĆ

Do końca okresu sprawozdawczego wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła 132,4 mld zł. Analizując postępowanie w ocenie formalnej wniosków należy

² W I kwartale 2014 r. został rozpoczęty nabór wniosków w ramach działania 4.2 *Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach*.

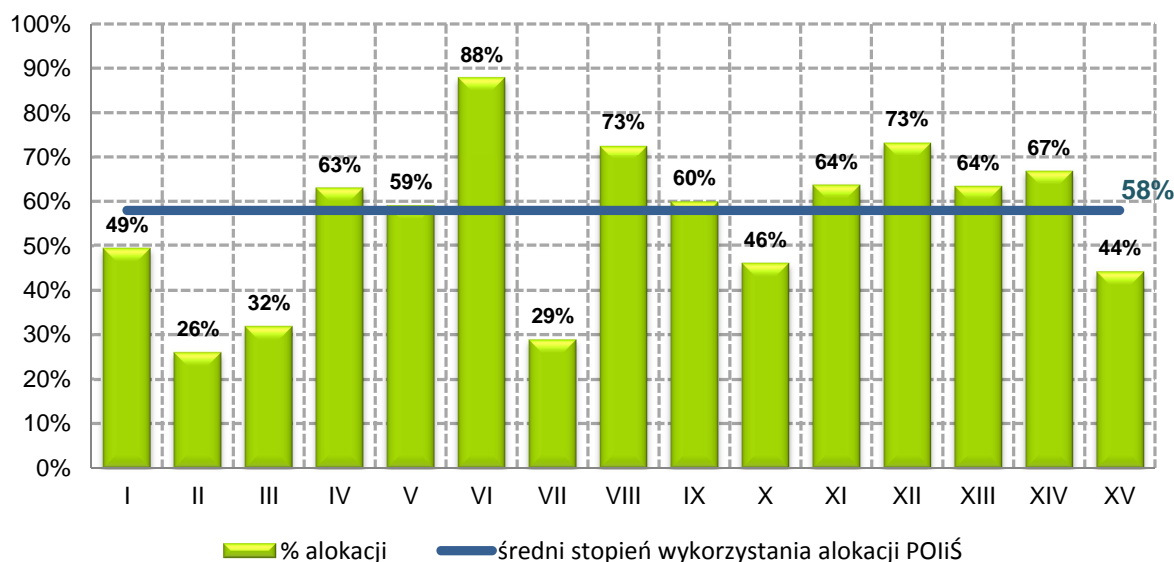
zaznaczyć, że w stosunku do I półrocza 2013 r. zanotowano wzrost tej wartości o 23,7 mld zł. Kwota wydatków kwalifikowanych na koniec 2013 r. osiągnęła poziom 92,1 mld zł (wzrost w odniesieniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego o 17,9 mld zł). Kwota dofinansowania UE wyniosła **69,5 mld zł**, co oznacza wzrost o 13,5 mld zł od końca I półrocza 2013 r. Na koniec okresu sprawozdawczego wnioski o płatność złożone przez beneficjentów wykorzystują alokację w **58%**, co oznacza wzrost o 11 p.p. w stosunku do poprzedniego okresu.

Porównując wnioskowanie o płatności w poszczególnych priorytetach należy zauważyć, że przebiega nierównomiernie. Podczas gdy w priorytetach VI *Drogowa i lotnicza sieć TEN-T*, VIII *Bezpieczeństwo Transportu i krajowe sieci transportowe*, XII *Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia* wnioskowanie o płatności kształtuje się na poziomie znacznie przekraczającym średnią dla Programu (88%-73%), należy zauważyć, że w priorytetach takich jak II *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi*, III *Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska*, VII *Transport przyjazny środowisku*, X *Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii* poziom wnioskowania jest zdecydowanie niższy (26%-46%). Są to wartości zdecydowanie niższe od średniej dla całego POIiŚ.

Duże rozbieżności widoczne są również w sektorach środowiska i energetyki porównując poziom zakontraktowanych środków z wydatkami wskazanymi we wnioskach o płatność. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w rozdziale 2 *Opis istotnych problemów we wdrażaniu oraz podjętych środków zaradczych*.

Poniższy wykres prezentuje stopień wykorzystania alokacji w złożonych wnioskach o płatność w ramach POIiŚ.

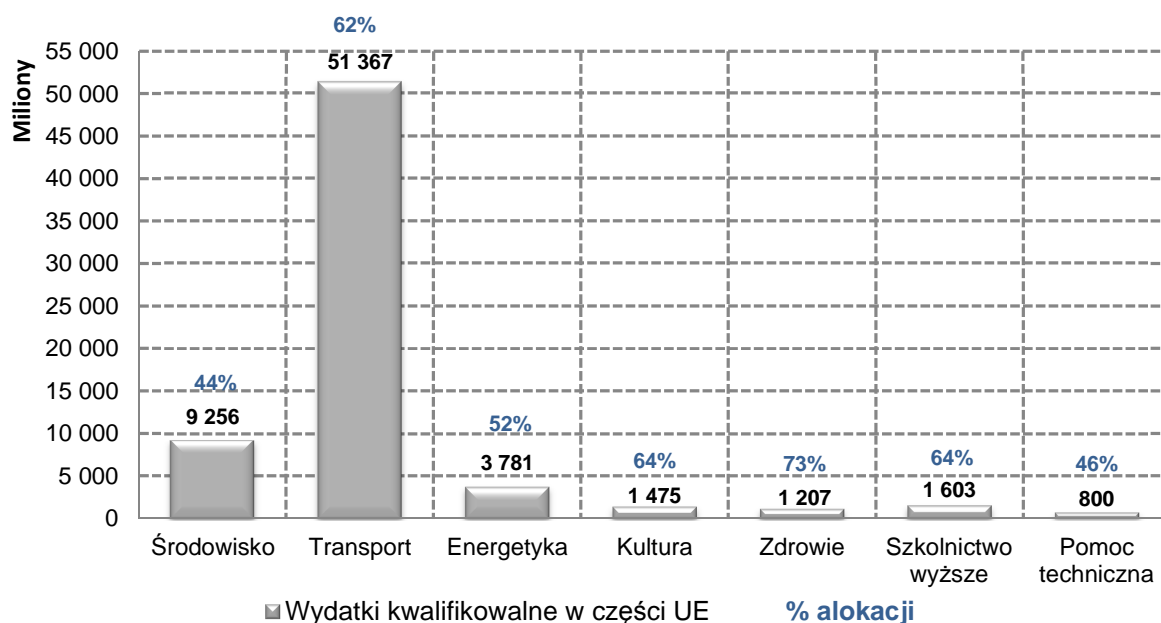
RYSUNEK 5. STOPIEŃ WYKORZYSTANIA ALOKACJI W ZŁOŻONYCH WNIOSKACH O PŁATNOŚĆ W RAMACH POIiŚ W PODZIALE NA PRIORYTETY

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

Poniższy wykres prezentuje wartość wniosków o płatność złożonych w ramach sektorów.

RYСУNEK 6. WARTOŚĆ WNIOSKÓW O PŁATNOŚĆ ZŁOŻONYCH W RAMACH POIiŚ W STOSUNKU DO ALOKACJI PRZEZNACZONEJ NA SEKTORY (DANE W MLN ZŁ)

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

Do końca okresu sprawozdawczego na podstawie wniosków o płatność na rzecz beneficjentów **zrealizowano płatności** w wysokości ogółem 74,9 mld zł i wartości wydatków kwalifikowanych w części UE na poziomie **66,3 mld zł, co stanowi 55,7% alokacji** dla Programu.

ZALICZKI

W ramach płatności zaliczkowych na rachunek POIiŚ wpłynęła z KE kwota **2,8 mld euro**, co stanowi **10,2% alokacji** środków wspólnotowych dla Programu (w tym: 2,3 mld euro z Funduszu Spójności – 10,4% alokacji z Funduszu Spójności - oraz 516 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 8,7% alokacji z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego).

CERTYFIKACJA ŚRODKÓW DO KE

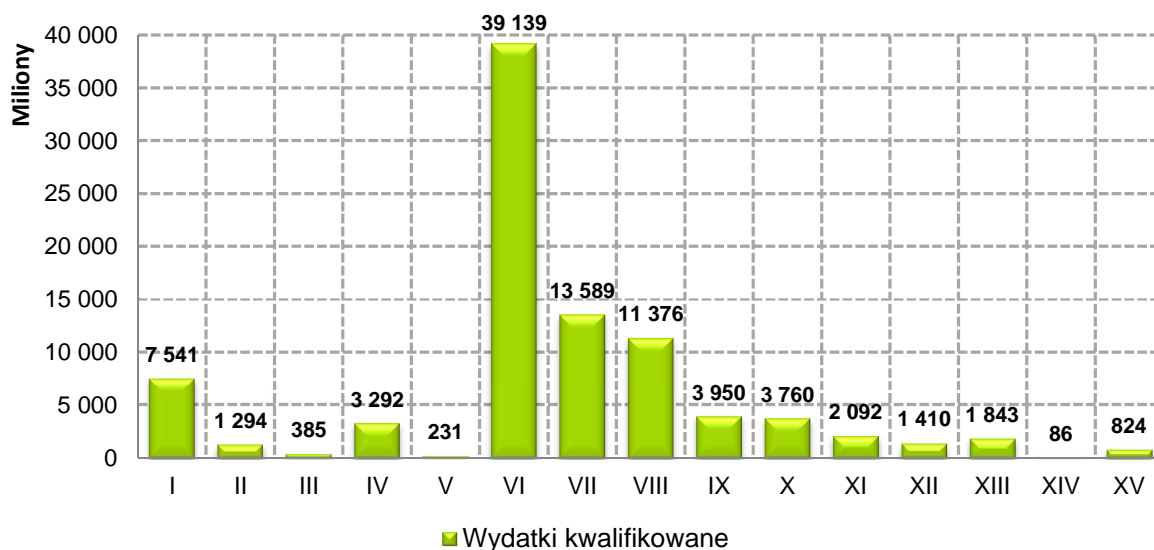
Instytucja Certyfikująca od początku Programu przekazała do KE 102 **Poświadczenia i deklaracje wydatków** oraz wniosków o płatność okresową dla POIiŚ na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą **90,8 mld zł**. Kwota wnioskowanej refundacji wyniosła 69,6 mld zł (58% alokacji), z czego KE zrefundowała 62,6 mld zł, co stanowi 53% alokacji dla Programu.

W II połowie 2013 r. Instytucja Certyfikująca złożyła do KE 16 **Poświadczeń i deklaracji wydatków** oraz wniosków o płatność okresową dla POIiŚ na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą **18,3 mld zł**, wartość wnioskowanej refundacji – 13,9 mld zł.

Przyjęta na 2013 r. prognoza certyfikacji zakładała poświadczenie wydatków na sumę 31,7 mld zł. W roku 2013 do KE przekazane zostały wydatki kwalifikowane w wysokości 32 mld zł. Założony **plan został wykonany w 101%**. Jest to duży sukces wszystkich instytucji zaangażowanych w realizację Programu. Najwyższą wartość wydatków kwalifikowanych certyfikowano ponownie w sektorze transportu – 22,3 mld zł (wykonanie prognozy w 101%). W sektorze środowiska certyfikowano blisko 4,9 mld zł (wykonanie prognozy w 100%), w sektorze energetyki ponad 3,1 mld zł (wykonanie prognozy w 101%). W tzw. sektorach społecznych, czyli kulturze, zdrowiu

i szkolnictwie wyższym certyfikowano łącznie 1,4 mld zł. Poniższy wykres przedstawia wartość wydatków kwalifikowanych certyfikowanych do KE od początku realizacji Programu.

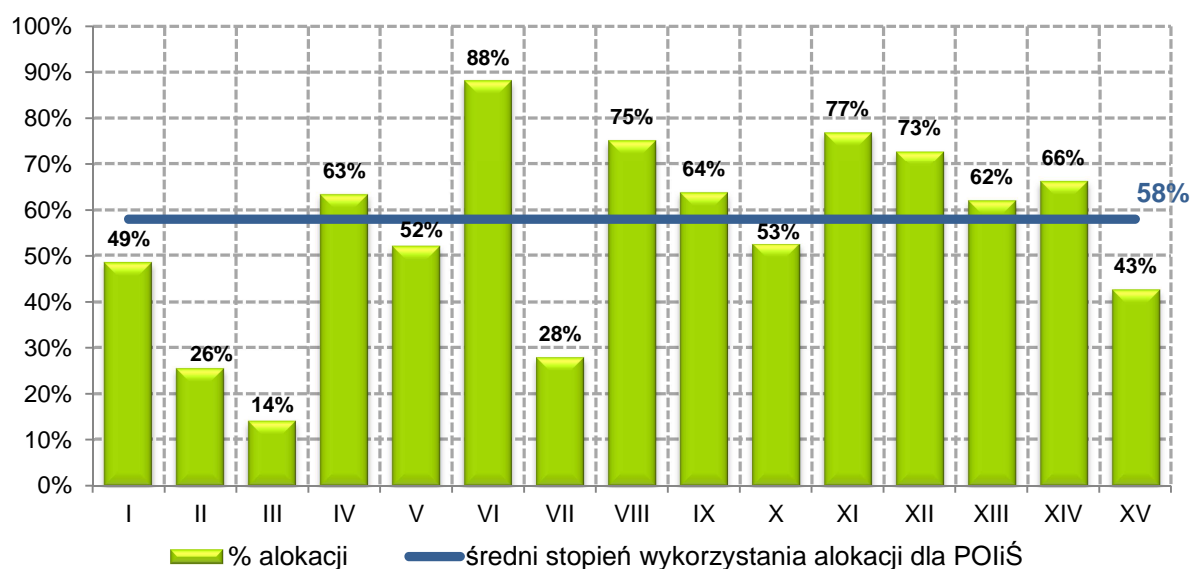
RYСУNEK 7. WARTOŚĆ CERTYFIKOWANYCH DO KE ŚRODKÓW W PODZIALE NA PRIORYTETY

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

Biorąc pod uwagę wykorzystanie alokacji przyznanej dla priorytetów – najwyższy procent wnioskowanej refundacji w odniesieniu do alokacji dla priorytetów odnotowany został w priorytetach VI *Drogowa i lotnicza sieć TEN-T*, VIII *Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe*, XI *Kultura i dziedzictwo kulturowe*, XII *Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia*. Stopień wykorzystania alokacji we wnioskowanej refundacji (od początku realizacji Programu) w podziale na priorytety został przedstawiony na poniższym wykresie.

RYСУNEK 8. CERTYFIKACJA W RAMACH POIiŚ

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

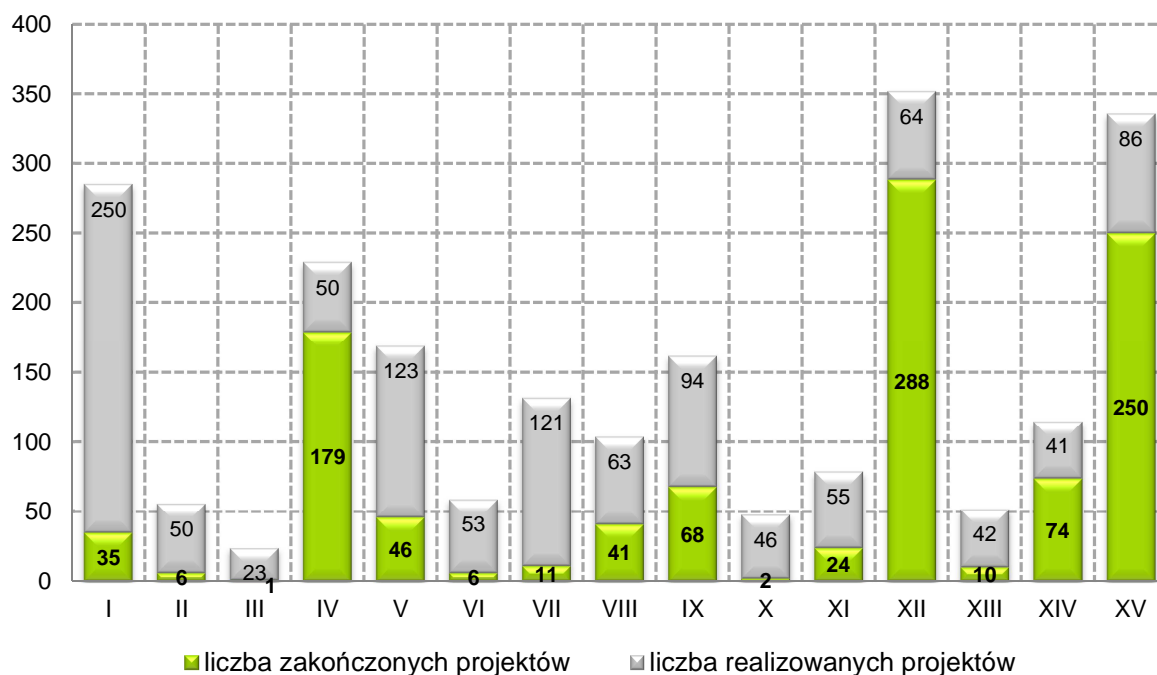

PROJEKTY ZAKOŃCZONE

Do końca okresu sprawozdawczego wg danych z KSI (SIMIK 07-13) **zakończono realizację 1 041 projektów (na 2 202 wdrażanych projektów).**

Poniższy wykres przedstawia porównanie liczby zakończonych projektów do liczby realizowanych projektów w ramach poszczególnych priorytetów.

RYSUNEK 9. LICZBA PROJEKTÓW REALIZOWANYCH I ZAKOŃCZONYCH W RAMACH POIiŚ. STAN NA 31 GRUDNIA 2013 R.

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego liczba zakończonych i rozliczonych finansowo przedsięwzięć wzrosła o 160.

W **kluczowych** dla POIiŚ **sektorach**, tj. sektorach o najwyższej przyznanej alokacji (w obszarze transportu, środowiska i energetyki) **do końca grudnia 2013 r. zakończyła się realizacja 395 projektów inwestycyjnych**. W środowisku zakończono 267 projektów na 763 realizowanych (co stanowi 35%). Natomiast w sektorze transportu ze względu na fakt, iż projekty transportowe są ogromnymi, długoterminowymi przedsięwzięciami, zakończono dopiero 58 projektów na 295 wdrażanych (co stanowi 20%). W energetyce natomiast zakończono 70 projektów na 210 realizowanych (co stanowi 33%).

POIiŚ W UJĘCIU REGIONALNYM

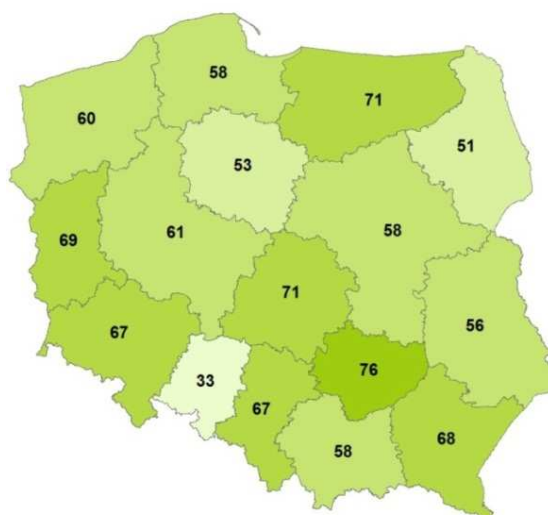
Z analizy procesu kontraktacji POIiŚ na poziomie poszczególnych regionów wynika, że województwem, w którym realizowanych jest najwięcej projektów, dla których podpisano umowy o dofinansowanie jest województwo mazowieckie z realizowanymi 218 projektami. Na drugim miejscu uplasowało się województwo śląskie ze 176 projektami. Niewiele mniej projektów realizowanych jest w województwach pomorskim (171 projektów) i małopolskim (168 projektów). Uwzględniając wartość projektów, dla których podpisano umowy, liderem również jest województwo mazowieckie, w którym

realizowane są projekty o łącznej wartości 44,3 mld zł i wartości dofinansowania ze środków UE 22,1 mld zł, co wykorzystuje 18,5% alokacji dla Programu.

Analizując proces wydatkowania na podstawie złożonych wniosków o płatność na poziomie poszczególnych regionów należy zauważyć, że przebiega on analogicznie jak w przypadku kontraktacji. Województwem, w którym wnioskowano o największe płatności jest województwo mazowieckie z wnioskami o płatność o wartości wydatków kwalifikowanych 18,1 mld zł i wartości dofinansowania UE 12,7 mld zł, czyli 10,7% alokacji POIiŚ. Na drugim miejscu uplasowało się województwo śląskie z wnioskami o wartości wydatków kwalifikowanych 9,6 mld zł i wartości dofinansowania UE 7,6 mld zł.

Poniższa mapa natomiast prezentuje procentowy **udział łącznej wartości dofinansowania UE w ramach złożonych wniosków o płatność w łącznej wartości dofinansowania UE w ramach umów o dofinansowanie** w podziale na poszczególne województwa. Z danych wynika, że województwami, w których ww. wskaźnik jest najwyższy są: **świętokrzyskie** (76%), **warmińsko-mazurskie i łódzkie** (po 71%), lubuskie (69%) oraz podkarpackie (68%).

RYSUNEK 10. UDZIAŁ ŁĄCZNEJ WARTOŚCI DOFINANSOWANIA UE W RAMACH ZŁOŻONYCH WNIOSKÓW O PŁATNOŚĆ W ŁĄCZNEJ WARTOŚCI DOFINANSOWANIA UE W RAMACH UMÓW O DOFINANSOWANIE W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA (DANE W %)³

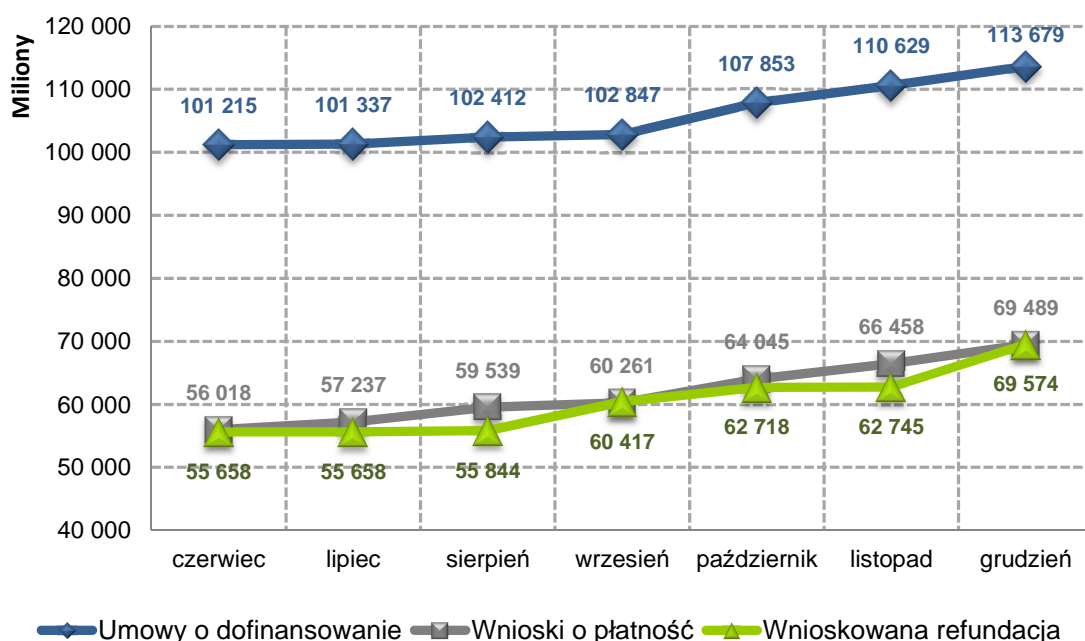
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

DYNAMIKA WDRAŻANIA POIiŚ W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania POIiŚ w okresie od czerwca do grudnia 2013 roku w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

³ Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie regionalnym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż na mapie nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu ogólnokrajowym. Dodatkowo, na potrzeby sporządzenia mapy w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

RYСУNEK 11. DYNAMIKA WDRAŻANIA POIiŚ W II PÓŁROCZU 2013 R. W ODNIESIENIU DO UMÓW O DOFINANSOWANIE, WNIOSKÓW O PŁATNOŚĆ I WNIOSKOWANEJ REFUNDACJI (DANE W MLN ZŁ)

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

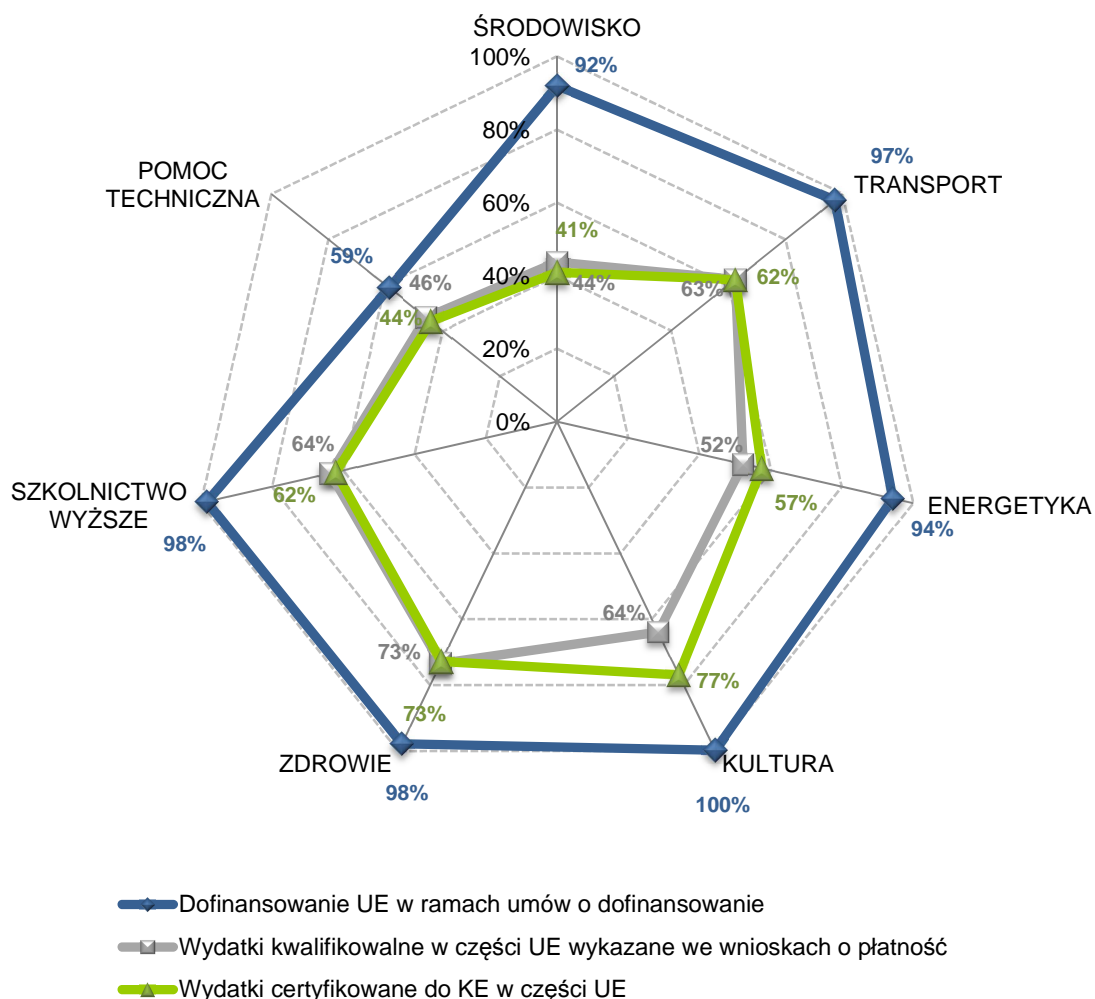
W odniesieniu do podpisanych umów z beneficjentami zaobserwowano spadek tempa na początku okresu sprawozdawczego, ale od września 2013 r. nastąpił znaczny i systematyczny wzrost kontraktacji, który umożliwił absorpcję 96% przeznaczonych dla Programu środków UE. Postęp w realizacji projektów widoczny jest również przez pryzmat składanych wniosków o płatność oraz wnioskowaną refundację do KE. Biorąc pod uwagę certyfikację środków, to największy przyrost odnotowano między listopadem a grudniem, dzięki czemu możliwe było zawnioskowanie o refundację 58% alokacji w ramach Programu pod koniec okresu sprawozdawczego.

PODSUMOWANIE

Zakontraktowanie i wydatkowanie środków jest zróżnicowane w zależności od sektora. Najwyższym, bo prawie 100%, poziomem zakontraktowania charakteryzuje się sektor kultury, w ramach którego beneficjenci wykazali we wnioskach o płatność 64% wydatków. Sektorem, w którym zaobserwować można największą dysproporcję pomiędzy zakontraktowanymi środkami a wnioskami o płatność jest sektor środowiska, gdzie pomimo stosunkowo wysokiej kontraktacji (92%) wydatki kwalifikowane w części UE wykazane we wnioskach o płatność konsumują jedynie 44% alokacji, zaś wydatki certyfikowane wykorzystują tylko 41% alokacji. Trochę lepsza sytuacja występuje w sektorze energetyki, gdzie przy kontraktacji na poziomie 94%, wnioski o płatność konsumują 52%, a wydatki certyfikowane do KE – 57%⁴.

⁴ W sektorach energetyki i kultury kwota poświadczeń i deklaracji wydatków złożonych do KE jest wyższa niż kwota wydatków wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność, co wynika z zasad wnioskowania do KE (przeliczenie kwoty wydatków kwalifikowalnych przez procent wynikający z zapisów Programu niezależnie od dofinansowania przyznanego dla projektu). Ponadto w sektorze energetyki wynika to również z powiększenia deklaracji o kwoty zaliczek wypłaconych dla beneficjentów projektów objętych pomocą publiczną.

RYSUNEK 12. STOPIEŃ WYKORZYSTANIA ALOKACJI W RAMACH UMÓW O DOFINANSOWANIE, WNIOSKÓW O PŁATNOŚĆ I WYDATKÓW CERTYFIKOWANYCH DO KE

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

2. OPIS ISTOTNYCH PROBLEMÓW WE WDRAŻANIU ORAZ PODJĘTYCH DZIAŁAŃ ZARADCZYCH

SEKTOR ŚRODOWISKA

► DZIAŁANIE 1.1 GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA W AGLOMERACJACH POWYŻEJ 15 TYS. RLM

Kwestia zgodności projektów realizowanych ze środków POIiŚ z Dyrektywą Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dot. oczyszczania ścieków komunalnych (tzw. dyrektywą ściekową)

W kwietniu 2011 r. KE poinformowała stronę polską o wadliwej transpozycji dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (dyrektywa ściekowa) do krajowego porządku prawnego, która ma istotny wpływ na wdrażanie projektów z działania 1.1 POIiŚ. Od tego czasu

resorty środowiska i rozwoju regionalnego prowadziły działania mające na celu wyjaśnienie powyższej kwestii.

W resorcie środowiska podjęto decyzję o zmianie sposobu wdrażania dyrektywy ściekowej w Polsce, uznając konieczność jej implementowania zgodnie z art. 5.2, o czym w lipcu 2012 r. oficjalnie poinformowano KE. Następnie, we wrześniu 2012 r., przekazano do KE *Master Plan wdrażania dyrektywy ściekowej* opracowany na podstawie projektu IV AKPOŚK. Jednocześnie podjęte zostały kroki legislacyjne mające na celu prawidłową transpozycję przepisów dyrektywy ściekowej do prawodawstwa polskiego. W okresie sprawozdawczym trwały prace nad nowelizacją przepisów ustawy *Prawo wodne* oraz zmianą rozporządzenia ściekowego oraz rozporządzenia w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji. Równolegle przygotowywana jest kolejna – IV aktualizacja KPOŚK, która ma być sfinalizowana do końca 2014 r. Zaktualizowany KPOŚK będzie uwzględniał aktualizację granic aglomeracji oraz będzie zgodny z nowymi regulacjami. Analiza danych z IV AKPOŚK przeprowadzona przez KZGW wykazała, że w każdym województwie zachodzi potrzeba aktualizacji granic aglomeracji. W związku z powyższym, w celu usprawnienia i ułatwienia procesu weryfikacji granic poszczególnych aglomeracji, przygotowane zostały *Wytyczne do tworzenia i zmiany aglomeracji*.

Dla wszystkich projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej dofinansowanych ze środków unijnych przeprowadzana jest analiza ich zgodności z art. 5.2 dyrektywy ściekowej. W projektach finansowanych z POIiŚ dodatkowe inwestycje związane z dostosowaniem do ww. dyrektywy zostaną sfinansowane z powstałych oszczędności. W niektórych przypadkach rozwiązaniem będzie uzasadniona weryfikacja obszaru i granic aglomeracji. Istnieje również konieczność dostosowania do wymogów art. 5.2, inwestycji wodno-ściekowych finansowanych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, dla których dostępne środki zostały już wyczerpane. W związku z tym, aby umożliwić przeznaczenie części środków z POIiŚ na dofinansowanie projektów realizowanych w aglomeracjach z przedziału 10-15 tys. RLM, których celem byłoby dostosowanie do wymagań art. 5.2 dyrektywy ściekowej, zaproponowana została odpowiednia zmiana treści POIiŚ. Właściwe zmiany w zakresie kryteriów wyboru projektów dla inwestycji planowanych do realizacji w aglomeracjach z przedziału 10-15 tys. RLM zostały również przyjęte przez Komitet Monitorujący POIiŚ na posiedzeniu z 5 czerwca 2013 r. Dzięki temu, już w czerwcu 2013 r., ogłoszony został konkurs dedykowany wyłącznie projektom z aglomeracji 10-15 tys. RLM, na dostosowanie się do wymagań art. 5.2 dyrektywy ściekowej. Kolejny konkurs, dla projektów zarówno z aglomeracji 10-15 tys. RLM, jak i z aglomeracji powyżej 15 tys. RLM, w celu ich dostosowania do dyrektywy ściekowej, został ogłoszony we wrześniu 2013 r. Umowy o dofinansowanie z projektami wyłoniionymi w ramach obu konkursów będą zawierane po zatwierdzeniu zmiany Programu przez KE⁵.

Ponadto, w II półroczu 2013 r. resort środowiska opracował *Wstępny Master Plan dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG* przedstawiający działania zmierzające do osiągnięcia zgodności aglomeracji z dyrektywą ściekową. We *wstępnym Master Planie* dokonano uszeregowania inwestycji w zależności od wymaganych do realizacji potrzeb inwestycyjnych, w celu spełnienia wymogów dyrektywy ściekowej. W grudniu 2013 r. dokument ten został przekazany do KE.

Oszczędności w I prioryecie

W ramach zawartych umów do końca okresu sprawozdawczego wykorzystane zostało **89% alokacji** przypadającej dla I priorytetu, co oznacza, że pozostaje do zakontraktowania ok. 2 mld zł. W związku z koniunkturą na rynku budowlanym i spadkiem kosztów projektów po rozstrzygniętych postępowaniach przetargowych, w ramach projektów realizowanych w I prioryecie pojawiły się

⁵ Decyzja zmieniająca POIiŚ została wydana przez KE w dniu 27.01.2014 r.

oszczędności w stosunku do kwot szacowanych w umowach o dofinansowanie. Wolne środki w I priorytecie wiążą się także ze wzrostem kursu euro w stosunku do złotego, który miał miejsce w 2013 r. W projektach z występującymi oszczędnościami były aneksowane umowy o dofinansowanie celem uwolnienia tych środków.

Uwolnione oszczędności w pierwszej kolejności zostały przeznaczone na 23 projekty realizowane w POIiŚ, w których zidentyfikowano potrzebę dostosowania do wymagań art. 5.2 dyrektywy ściekowej. Ponadto, sukcesywnie były podpisywane umowy z beneficjentami, którzy w wyniku rozstrzygnięcia VII konkursu zostali umieszczeni na liście rezerwowej⁶. Dodatkowo, w 2013 r. Ministerstwo Środowiska ogłosiło 4 nabory wniosków o dofinansowanie (11 lutego 2013 r. - VIII runda konkursowa, 20 maja 2013 r. - IX runda konkursowa, 14 czerwca 2013 r. - X runda konkursowa oraz 20 września 2013 r. - XI runda konkursowa). Sukcesywnie podpisywane są umowy z beneficjentami tych konkursów – do końca okresu sprawozdawczego podpisano łącznie 285 umów o dofinansowanie.

Pomoc publiczna w projektach z gospodarki wodno-ściekowej

W związku z orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości dot. Leipzig-Halle, KE poinformowała, że będzie wymagać dla projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wypełnienia listy sprawdzającej dotyczącej ewentualnego występowania pomocy publicznej w projektach. IZ POIiŚ prezentuje stanowisko, że dofinansowanie projektów wodno-ściekowych nie stanowi pomocy publicznej z uwagi na fakt, iż wsparcie udzielane jest podmiotom działającym na rynkach lokalnych w warunkach monopolu naturalnego. Wsparcie udzielane gminom oraz komunalnym przedsiębiorstwom zapewniającym usługi w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków lub zaopatrzenia w wodę nie zakłóca konkurencji i nie wpływa na wymianę handlową w rozumieniu artykułu 107 Traktatu o funkcjonowaniu UE. Z tego względu udzielane wsparcie nie ma charakteru pomocy publicznej. Do tej pory na poziomie krajowym nie stwierdzono występowania pomocy publicznej w sektorze wodno-ściekowym.

IZ POIiŚ podjęła decyzję, że odpowiedzi na pytania KE dot. pomocy publicznej będą przekazywane dla poszczególnych projektów przy uwzględnieniu indywidualnych okoliczności każdego przypadku. Ponadto ustalono, że zostanie przygotowany materiał zawierający informacje na temat rynku wodno-ściekowego w Polsce, który będzie dołączany do wyjaśnień dla każdego projektu, co do którego KE zgłosi uwagi.

W chwili obecnej IZ POIiŚ na bieżąco przedstawia KE wyjaśnienia dotyczące poszczególnych projektów, sformułowane z uwzględnieniem indywidualnych przypadków. Mając na względzie fakt zaakceptowania przez KE wyjaśnień w zakresie pomocy publicznej w odniesieniu do 7 dużych projektów (Katowice, Myślenice, Lublin, Parsęta, MG-6, Żywiec, Czechowice-Dziedzice), należy przyjąć, że założony sposób postępowania jest właściwy. Dla tych projektów w 2013 r. KE wydała decyzje o potwierdzeniu wkładu finansowego. W zakresie małych projektów, weryfikacja możliwości wystąpienia pomocy publicznej jest prowadzona w oparciu o listy sprawdzające, stanowiące jeden z obowiązujących załączników do aplikacji składanych w trakcie naboru wniosków.

- **DZIAŁANIE 2.1 KOMPLEKSOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH**

Napięte harmonogramy realizacji projektów odpadowych w II osi

Największym ryzykiem obarczona jest realizacja projektów spalarniowych w działaniu 2.1. Na obecnym etapie każde opóźnienie w tych projektach może mieć wpływ na terminowe zakończenie realizacji inwestycji oraz wiązać się z realną utratą środków. Pojawiające się problemy wynikają ze

⁶ 8 lutego 2013 r. decyzją UZIP wszystkie projekty znajdujące się na liście rezerwowej uzyskały status podstawowych.

specyfiki projektów, np. większość decyzji administracyjnych (np. środowiskowych) była zaskarżana, natomiast w wyniku odwołań przedłużały się postępowania przetargowe, a rzeczowa realizacja inwestycji była przesuwana w czasie.

Działania zaradcze:

- ↳ mobilizacja beneficjentów do sprawnej i terminowej realizacji zadań;
- ↳ stały monitoring zagrożonych projektów przez IW;
- ↳ stały monitoring zagrożonych projektów przez IP i IZ, ocena potencjalnych ryzyk nieterminowej realizacji poszczególnych zadań, opracowanie wariantów postępowania w przypadku opóźnień w harmonogramach realizacji projektów;
- ↳ wprowadzony przez IP comiesięczny oraz cotygodniowy monitoring zagrożonych projektów (monitorowaniu podlegają takie informacje jak: stan oceny projektów przed wydaniem decyzji KE, stan uzyskiwania decyzji administracyjnych, w tym procedury odwoławcze, stan podpisywania umów z wykonawcami, terminy uzyskania pozwoleń na budowę oraz zakończenia budowy instalacji, zidentyfikowane zagrożenia);
- ↳ kierowanie przez IP i IZ wniosków do NSA w celu przyspieszenia procesu rozpatrywania odwołań od decyzji środowiskowych, których efektem było skrócenie czasu na uzyskanie ostatecznych rozstrzygnięć;
- ↳ opracowanie listy projektów rezerwowych, które mogłyby być dofinansowane w ramach działania 2.1 POIiŚ, jak również zachęcanie beneficjentów do rozszerzania zakresów rzeczowych już realizowanych projektów.

► DZIAŁANIE 3.1 RETENCJONOWANIE WODY I ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PRZECIWPOWODZIOWEGO

Ocena zgodności projektów realizowanych ze środków POIiŚ z Dyrektywą 2000/60/WE ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramową Dyrektywą Wodną)

W kwietniu 2011 r. KE wystosowała do strony polskiej (do resortów środowiska i rozwoju regionalnego) pismo dot. m.in. wadliwej transpozycji do krajowego porządku prawnego przepisów RDW oraz potencjalnego wpływu naruszeń na inwestycje finansowane ze środków UE. Część przepisów RDW została prawidłowo uwzględniona w prawie krajowym dopiero w nowelizacji ustawy *Prawo wodne*, która weszła w życie 18 marca 2011 r. W związku z tym, w listopadzie 2011 r., KE wyraziła oczekiwanie, że wszystkie projekty przeciwpowodziowe realizowane w stanie prawnym istniejącym przed nowelizacją zostaną poddane indywidualnej analizie pod kątem zgodności z RDW. Działanie to zostało wykonane, a do KE zostały przekazane analizy oraz (po wystosowaniu przez KE uwag) stosowne uzupełnienia, w tym odpowiedź na uwagi KE o charakterze systemowym. W lipcu 2012 r. do KE przekazany został dokument pn.: *Podsumowanie ekspertyz w zakresie zgodności przedsięwzięć przeciwpowodziowych z przepisami art. 4 RDW*, uwzględniający konsultacje społeczne oraz autoryzację dokumentacji przez RDOŚ.

W 2012 r. strona krajowa opracowała dokument pn.: *Syntetyczna informacja nt. zgodności Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE „dużych” projektów przeciwpowodziowych (flood prevention major project)*, stanowiący podsumowanie prowadzonych dotychczas prac mających na celu zapewnienie zgodności projektów działania 3.1 POIiŚ z wymaganiami RDW. W listopadzie 2012 r. powyższy dokument został przekazany do KE.

Ponadto, w grudniu 2012 r. KE sformułowała swoje zastrzeżenia w zakresie gospodarki wodnej, jak i wskazała niezbędne działania, jakie powinny zostać podjęte w celu satysfakcjonującego KE

wdrożenia przepisów RDW. W ramach tych działań KE oczekuje m.in. opracowania dokumentów strategicznych, tzw. Master Planów dotyczących ww. sektorów, które dokonają oceny wszystkich działań inwestycyjnych w dorzeczach Odry i Wisły.

W związku z potrzebą przygotowania wspólnego stanowiska przez kilka resortów, w styczniu 2013 r., Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zaproponowało dwutorowy tryb procedowania. W pierwszej kolejności zostało przygotowane pismo trzech Ministrów (środowiska, administracji i cyfryzacji oraz rozwoju regionalnego), zawierające deklarację strony krajowej o podjęciu działań w celu wypełnienia zaleceń sformułowanych przez KE w grudniu 2012 r. Natomiast w lipcu 2013 r., tzw. Action Plan, o który wnioskowała KE, uwzględniający podział zadań pomiędzy poszczególne resorty, został przekazany do KE po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów.

Dodatkowo, w porozumieniu z zaangażowanymi instytucjami, Instytucja Zarządzająca POIiŚ opracowała *Zalecenia w zakresie weryfikacji spełniania przez przedsięwzięcia wymagań wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej dla inwestorów oraz właściwych instytucji*. Dokument będzie służył ocenie zgodności między innymi małych projektów POIiŚ z RDW.

▶ IV OŚ PRIORYTETOWA

Rozwiązywanie umów o dofinansowanie na wniosek beneficjentów wynika z różnych przyczyn. Sytuacja ta jest spowodowana m.in. trudnościami finansowymi (upadłością spółek, aktualizacją planów inwestycyjnych, restrukturyzacją przedsiębiorstw, występowaniem w projektach nieprawidłowości pociągających za sobą wysoką wartość korekty w poniesionych wydatkach), kwestiami formalno-prawnymi (jak np. zmiana profilu działalności, utrzymująca się niepewność w sprawie ustawy o odnawialnych źródłach energii - ograniczającej wsparcie dla projektów ze współpalaniem biomasy) czy trudnościami z osiągnięciem założonego efektu ekologicznego.

W wyniku przeprowadzonej przez MŚ analizy zjawiska, poprzedzonej przeprowadzeniem ankiety wśród beneficjentów priorytetu IV, stwierdzono, że ryzyko rozwiązania kolejnych umów jest znikome. Uwolnione w 2013 r. środki były na bieżąco wykorzystywane poprzez sukcesywne podpisywanie umów o dofinansowanie dla projektów rezerwowych. Pod koniec 2013 r. ogłoszono ponadto nowy konkurs w działaniu 4.2, którego celem jest wykorzystanie pozostałych oszczędności.

SEKTOR TRANSPORTU

Pełne wykorzystanie alokacji w sektorze

Podstawowym celem aktualizacji Listy, która dokonywana była w okresie sprawozdawczym dwukrotnie (sierpień i listopad 2013), było jej zbilansowanie oraz zwiększenie absorpcji środków UE. Projekty znajdujące się obecnie na liście wykorzystują dostępną dla sektora transportu alokację w **ok. 106%**.

Do najważniejszych zmian wprowadzonych na listę w sektorze transportu należy zaliczyć:

- ↳ Włączenie na listę podstawową dla działania 8.2 *Drogi krajowe poza siecią TEN-T* nowego projektu pn. *"Drogowa Trasa Średnicowa, odcinki G2, G2/4"*. Przedmiotem projektu jest budowa drogi łączącej drogę krajową nr 88 z Autostradą A1;
- ↳ Przeniesienie 2 projektów na listę podstawową dla działania 6.1 *Rozwój sieci drogowej TEN-T* na podstawie zgody Ministerstwa Finansów na dokonanie nadkontraktacji w ramach tego działania;
- ↳ Aktualizacja informacji o projektach znajdujących się na liście w zakresie tytułów, kosztów, terminów realizacji, zakresu rzeczowego. Zmiany wynikają z podpisanych umów

o dofinansowanie, aneksów do umów o dofinansowanie, bądź aktualnych informacji uzyskanych w toku monitorowania projektów;

- ↳ W sektorze kolejowym listę dostosowano także do zatwierdzonego 5 listopada 2013 r. przez Radę Ministrów *Wieloletniego programu inwestycji kolejowych do roku 2015*. Podniesiono również stopę dofinansowania dla projektów dot. zakupu taboru..

Czasowe wstrzymanie realizacji płatności dla projektów drogowych

W grudniu 2012 roku Komisja Europejska podjęła decyzję o wstrzymaniu realizacji płatności dla projektów drogowych realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Decyzja ta została uzasadniona możliwością wystąpienia sytuacji, o której mowa w art. 91 ust. 1 Rozporządzenia 1083/2006. W swoim komunikacie Komisja określiła zakres czynności niezbędnych do podjęcia przez stronę polską w celu odblokowania realizacji płatności dla projektów realizowanych w ramach tych Programów.

Strona polska ustosunkowała się do wszystkich zastrzeżeń wskazanych w korespondencji Komisji Europejskiej oraz podjęła niezbędne działania zaradcze służące wzmocnieniu systemu kontroli i nieprawidłowości w określonym zakresie. Po wdrożeniu przez stronę polską działań zaradczych Komisja Europejska w marcu podjęła decyzję o odblokowaniu wstrzymanej realizacji płatności dla projektów drogowych realizowanych w ramach POIiŚ oraz PO RPW, za wyjątkiem kontraktów objętych podejrzeniem wystąpienia zmywu cenowej.

Kontynuowane są działania szkoleniowe: w czerwcu pracownicy IZ POIiŚ przeprowadzili serię szkoleń z zakresu korygowania wydatków nieprawidłowo poniesionych, natomiast Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) – na prośbę IZ POIiŚ - przeprowadził serię szkoleń z zakresu roli, jaką pełni organ antymonopolowy w wykrywaniu i zwalczaniu zmyw przetargowych. Ponadto we wrześniu IZ POIiŚ zorganizowała konferencję pt.: „Zapobieganie, wykrywanie oraz postępowanie z podejrzeniami zmyw przetargowych przy realizacji projektów współfinansowanych z UE z uwzględnieniem doświadczeń IZ POIiŚ”. Prelegentami byli przedstawiciele Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), Prokuratury Generalnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Ministerstwa Finansów, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Urzędu Zamówień Publicznych oraz gospodarza konferencji (IZ POIiŚ).

Jednocześnie IZ POIiŚ oczekiwała na odpowiedź KE na przekazaną na początku września analizę potwierdzającą możliwość certyfikacji wydatków dla projektów drogowych objętych podejrzeniem wystąpienia zmywu cenowej⁷.

Zapewnienie odpowiedniej jakości nadzoru nad budową i eksploatacją dróg krajowych w Polsce

W czerwcu 2013 roku Komisja Europejska poprosiła stronę polską o przedstawienie informacji na temat działań służących zapewnieniu odpowiedniej jakości robót budowlanych w ramach projektów drogowych współfinansowanych ze środków europejskich w Polsce. W swoim komunikacie Komisja Europejska wskazuje na odpowiedzialność strony polskiej wobec zapewnienia wysokiej jakości infrastruktury wytworzonej przy współudziale środków europejskich w celu zabezpieczenia interesów finansowych Unii Europejskiej oraz osiągnięcia przewidywanych rezultatów Programów Operacyjnych.

Po otrzymaniu wyżej wymienionego komunikatu Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zwróciło się do Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej o przygotowanie kompletnej odpowiedzi we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami. Ostateczny materiał został przekazany do Komisji Europejskiej w październiku 2013 roku. W przekazanym materiale strona polska szczegółowo

⁷ Odpowiedź KE przekazano pismem z dnia 28 stycznia 2014 r.

odniosła się do wystąpienia Komisji Europejskiej. Przedstawione zostały działania GDDKIA zapewniające wysoką jakość realizowanych inwestycji, prowadzone na każdym etapie procesu inwestycyjnego, począwszy od etapu przygotowania, poprzez realizację, kończąc na etapie eksploatacji. Działania te skupiają się m.in. na takich obszarach procesu inwestycyjnego jak zapewnienie bieżącej kontroli jakości materiałów i robót przez Inżyniera Kontraktu, rozbudowanie Systemu kontroli jakości poprzez wzmocnienie w latach 2009-2011 potencjału technicznego Laboratoriów Drogowych czy wydłużenie okresu gwarancji z 1-3 do nawet 10 lat.

Niski poziom kontraktacji, płatności i certyfikacji w działaniu 7.1 Rozwój transportu kolejowego

Do najważniejszych zidentyfikowanych celów, których realizacja zagwarantuje maksymalne wykorzystanie środków unijnych dedykowanych na projekty kolejowe należą:

- ↳ zapewnienie sprawnej realizacji projektów uznanych za możliwe do wdrożenia w obecnej perspektywie finansowej;
- ↳ umożliwienie realizacji nowych typów projektów (projektów rewitalizacji linii kolejowych, zakupu i montażu rozjazdów kolejowych i wymiany przejazdów kolejowych) oraz możliwości podniesienia stopy dofinansowania dla sektora.

Obecnie najistotniejszym ryzykiem związanym z realizacją części projektów inwestycyjnych (w tym również projektów z zakresu budowy systemów interoperacyjności (GSMR/ERTMS)), jest ich napięty harmonogram, związany m.in. z problemem upadłości firm wykonawczych. Nie bez znaczenia pozostaje tu wąski rynek wykonawców i brak doświadczeń beneficjenta we wdrażaniu projektów ERTMS, co powoduje opóźnienia w przygotowaniu dokumentacji przetargowej, w ogłaszaniu i rozstrzygnięciu przetargów, a następnie realizacji inwestycji.

W związku z powyższym jako działanie zaradcze, mające na celu zmotywowanie beneficjenta do maksymalnej koncentracji działań na efektywnym wdrażaniu projektów POIiŚ, dla PKP PLK wyznaczono po raz kolejny cele warunkujące wypłatę środków pomocy technicznej w ramach Rocznego Planu Działań Spółki. Cele wyznaczone na zakończenie III kwartału 2013 r. zostały osiągnięte w wysokości 83% w zakresie złożonych wniosków o płatność (wypłata środków pomocy technicznej będzie proporcjonalna do osiągniętego celu) oraz ponad 100% w zakresie zatwierdzonych wniosków o płatność. Na koniec IV kwartału cel ten został osiągnięty.

Ponadto zawnioskowane w zmianie POIiŚ podniesienie dofinansowania dla projektów szynowych pozwoli zminimalizować ryzyko niewykorzystania dostępnej alokacji mimo zagrożeń zidentyfikowanych w szeregu inwestycji. Wprowadzona w okresie sprawozdawczym zmiana *Szczegółowego Opisu Priorytetów* dla POIiŚ pozwoliła już na podniesienie poziomu dofinansowania do 85% pierwszym projektom.

Prowadzony jest stały monitoring projektów kolejowych – w tym w ramach zespołu Task Force (w bieżącym okresie sprawozdawczym spotkanie zespołu Task Force odbyło się 8 listopada 2013 r.).

Decyzja Ministra Finansów o ograniczeniu środków krajowych na realizację inwestycji kolejowych

Ministerstwo Finansów podjęło decyzję o ograniczeniu puli środków budżetu państwa przeznaczonej dla inwestycji kolejowych w ramach POIiŚ. Powyższa sytuacja uniemożliwiła domknięcie montażu finansowego po stronie finansowania krajowego, którego istotną częścią są wydatki niekwalifikowalne.

W związku z powyższym wkład krajowy zapewniono dzięki emisji przez PKP PLK SA obligacji z gwarancją Skarbu Państwa. W okresie sprawozdawczym została wyemitowana pierwsza transza obligacji.

Ponadto, w związku z planowanym podniesieniem wysokości dofinansowania UE w projektach kolejowych, oraz koniecznością zbilansowania przepływów finansowych uzgodniono kwestię możliwości wnioskowania o płatności w pierwszej kolejności w 100% z budżetu środków europejskich, również w celu ograniczenia wysokości niezbędnych do wyemitowania obligacji. Zaakceptowane rozwiązanie ma charakter wyjątkowy i będzie stosowane dla ograniczonej liczby projektów PKP PLK, które rozliczane będą w ten sposób do momentu uzyskania w całym projekcie montażu finansowego określonego w aneksowanej umowie o dofinansowanie (standardowo wkład UE ma wynosić 85%).

Oczekiwanie Komisji Europejskiej wobec projektów kolejowych

Zgodnie z oczekiwaniem KE, które zostało wyrażone pismem Komisarza Hahna z 13 marca 2013 roku skierowanym do MRR, strona polska powinna przedłożyć listę dodatkowych projektów, które zostaną zrealizowane ze środków krajowych „zaoszczędzonych” w wyniku podniesienia poziomu dofinansowania unijnego. Równocześnie KE oczekuje, że w wyniku procedowanej zmiany POLiŚ nie zostanie zachwiana proporcja między wolumenem projektów kolejowych i miejskich w VII osi priorytetowej Programu.

W prowadzonej korespondencji ze służbami KE strona polska wyjaśniła, że podniesienie poziomu dofinansowania UE dla projektów nie spowoduje rzeczywistych oszczędności na wkładzie krajowym, ale wpłynie na przyspieszenie refundacji środków dla projektów, które cechuje duży postęp rzeczowy i nie są obciążone ryzykami. W zaakceptowanej przez KE zmianie POLiŚ zawarta została klauzula warunkowa, konsumująca uzgodnienia w tym zakresie. W okresie sprawozdawczym treść klauzuli została skonsultowana pomiędzy KE a stroną polską, a jej uzgodnione brzmienie przekazane do KE pismem MRR z 12 listopada 2013 r.

Niewyjaśniona sytuacja projektu zakupu wagonów „Pendolino” PKP IC

Poprzednia formuła projektu (umowa PSC) budziła wątpliwości KE i zgodnie z jej sugestią została zmieniona. Wniosek o potwierdzenie wkładu finansowego, konsumujący blisko dwuletni proces negocjacji z KE, został przekazany służbom Komisji 30 października 2013 r. W okresie sprawozdawczym, pomimo akceptacji przez DG COMP projektu w zmienionej formule (pomoc regionalna), nie było jednak informacji z DG REGIO na temat statusu oceny aplikacji⁸.

Pomoc publiczna w działaniu 7.2 *Rozwój transportu morskiego*

Audyt przeprowadzony przez służby Komisji Europejskiej nie wykluczył w sposób nie budzący wątpliwości wyłączenia niektórych typów projektów realizowanych w działaniu 7.2 *Rozwój transportu morskiego* z rygorów stosowania przepisów dotyczących pomocy publicznej. Co więcej, Komisja Europejska podczas Spotkania Roczno POLiŚ w dn. 29 listopada 2013 r. podtrzymała swoje wątpliwości uzasadniając zmianę stanowiska orzecznictwem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

W kontekście ww. problemu podkreślenia wymaga fakt, że Instytucja Zarządzająca na bieżąco monitoruje i analizuje sytuację w działaniu 7.2 POLiŚ. Występowanie pomocy publicznej w przedmiotowym działaniu nie jest przesądzone. Z całą pewnością nie dotyczy wszystkich typów projektów realizowanych w działaniu, w tym przede wszystkim o niekomercyjnym charakterze.

Wstrzymana decyzja Komisji Europejskiej dla projektu Portu lotniczego w Gdańsku

Z uwagi na toczące się postępowanie notyfikacyjne w zakresie występowania pomocy publicznej inwestycji Gdynia-Kosakowo, Komisja Europejska wstrzymała wydanie decyzji dla projektu portu lotniczego w Gdańsku. Zgodnie z oczekiwaniem KE, strona polska przesłała dodatkowe analizy, mające na celu uzasadnienie rentowności i trwałości projektu Portu lotniczego w Gdańsku przy

⁸ Uwagi DG REGIO do projektu wpłynęły 9 stycznia 2014 roku. Po stronie polskiej natychmiast podjęte zostały prace mające na celu przygotowanie stosownych wyjaśnień.

uwzględnieniu prognozowanych analiz ruchu dla inwestycji w Gdyni-Kosakowie. W dniu 6 grudnia 2013 r. KE przesała do IZ POLiŚ kolejny *interruption letter* w sprawie projektu Portu lotniczego Gdańsk z następującymi wymogami:

- 1) Ruch pasażerski w Porcie lotniczym w Gdańsku miałby się utrzymywać na poziomie 95% rocznego przepływu pasażerów na koniec okresu kwalifikowalności obecnej perspektywy finansowej, nie mniej niż 3,2 miliona pasażerów.
- 2) KE oczekuje od strony polskiej zobowiązania, że Port lotniczy w Gdyni-Kosakowie ograniczy swoją działalność do ruchu cargo i General Aviation.

Z uwagi na brak możliwości spełnienia tak sformułowanych warunków dla projektu, powyższe propozycje KE są niemożliwe do akceptacji przez IZ POLiŚ. Odpowiedź na pismo KE zawierająca stanowisko w tej kwestii została przygotowana przez IZ POLiŚ⁹.

SEKTOR ENERGETYKI

Poziom wydatkowania w sektorze poniżej średniej POLiŚ

Pomimo zidentyfikowanego wzrostu w zakresie zakontraktowania, jak i wydatkowania środków w sektorze energetyki POLiŚ w okresie sprawozdawczym, nadal poziom wydatkowania środków nie jest zadawalający i wciąż plasuje się poniżej średniej dla POLiŚ.

Poziom wydatkowania w sektorze energetyki na koniec okresu sprawozdawczego wyniósł 52% dostępnej alokacji, w tym dla priorytetu IX – 60% a dla priorytetu X – 46%.

Zasadniczy wpływ na poziom wydatkowania w sektorze ma priorytet X, w szczególności działanie 10.1 *Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego*, na które alokowano około połowy środków dostępnych w ramach sektora energetyki. Na koniec okresu sprawozdawczego wydatkowanie w działaniu 10.1 wyniosło 49%, co związane jest m.in. z tym, że w ramach tego działania wdrażane są projekty, dla których umowy o dofinansowanie zawierane są z klauzulą środowiskową (tj. projekty nie posiadają jeszcze pozwoleń na budowę, a jedynie decyzje środowiskowe) oraz część projektów realizowana jest w trybie „zaprojektuj-wybuduj”. Analizując natomiast relację dofinansowania UE w ramach zatwierdzonych wniosków o płatność do wartości dofinansowania UE przysługującego Beneficjentowi zgodnie z umową o dofinansowanie przyrost wydatkowania w okresie sprawozdawczym jest niewielki, gdyż w okresie sprawozdawczym zawarto aneksy do umów o dofinansowanie zwieszające wielkość pomocy udzielonej ze środków UE. Ponadto w przypadku działania 10.1 nie zostały jeszcze zakontraktowane wszystkie środki, co również przekłada się na poziom ich wydatkowania (na koniec okresu sprawozdawczego poziom kontraktacji w ramach działania 10.1 wyniósł 95%).

Wydatkowanie w pozostałych działaniach priorytetu X jest również niezadawalające. W działaniu 10.2 *Budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci gazu ziemnego*, pomimo podpisania już wszystkich umów o dofinansowanie, wydatkowanie osiągnęło niespełna 22%. Natomiast w działaniu 10.3 *Rozwój przemysłu dla OZE* wydatkowano tylko 10% środków. Przyczyną powyższego było głównie późne przyjęcie programu pomocy publicznej, co z kolei wpłynęło na opóźnienie procesu naboru wniosków w działaniu, a następnie podpisywania umów o dofinansowanie i w konsekwencji opóźnia proces wydatkowania środków na tle. Powyższa sytuacją związana jest również z konieczności przestrzegania zasad pomocy publicznej przez beneficjentów działania, a w szczególności efektu zachęty. Zgodnie z zasadą przestrzegania efektu zachęty perspektywa pozyskania środków unijnych stanowiła zachętę

⁹ Pismo MIR z 22 stycznia 2014 r.

do podejmowania decyzji o inwestycji, która w przeciwnym razie nie zostałaby zrealizowana. Zatem pomoc mogła być udzielona wyłącznie wtedy, gdy beneficjent przed rozpoczęciem prac nad realizacją projektu złożył wniosek o przyznanie pomocy, a za rozpoczęcie prac przyjęto podjęcie prac budowlanych lub pierwszego zobowiązania firmy do zamówienia urządzeń, z wyłączeniem wstępnych studiów wykonalności.

W przypadku priorytetu IX wydatkowanie osiągnęło poziom powyżej średniej dla Programu. Najlepiej sytuacja wygląda w działaniach: 9.3 *Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej* (74%), 9.1 *Wysokosprawne wytwarzanie energii* (66%) oraz 9.4 *Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych* (66%).

W działaniach 9.2 *Efektywna dystrybucja energii* oraz 9.6 *Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych*, pomimo podpisania już wszystkich umów o dofinansowanie, wydatkowanie osiągnęło odpowiednio 42% i 50%. Stosunkowo długi czas pomiędzy podpisaniem umów o dofinansowanie, a certyfikacją środków wynika m.in. z późnego przyjęcia programu pomocowego dla działania 9.6 (grudzień 2010 r.), z długiego okresu przygotowywania inwestycji oraz *konieczności przestrzegania zasad pomocy publicznej, w tym efektu zachęty (pomoc mogła być udzielona wyłącznie wtedy, gdy beneficjent przed rozpoczęciem prac nad realizacją projektu złożył wniosek o przyznanie pomocy)*. Dodatkowo zauważyć należy, że w działaniu 9.2 zawarte zostały aneksy do umów o dofinansowanie, dotyczące zwiększenia zakresu rzeczowego realizowanych inwestycji, co pozwoli na wykorzystanie oszczędności wygenerowanych przez te projekty.

Natomiast w działaniu 9.5 *Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych* wydatkowano 33% środków. Jednakże ze względu na fakt, że w działaniu zrealizowano tylko jeden projekt (dla którego zatwierdzono już wniosek o płatność końcową), nie ma możliwości wykorzystania pozostałych środków w inny sposób niż poprzez realokację na inne działanie w ramach IX priorytetu. Ze względu na trwającą procedurę odzyskiwania środków (zaliczki dla projektu, z którym wcześniej rozwiązano umowę o dofinansowanie), nie ma obecnie możliwości realokacji środków.

Dodatkowo podkreślić należy, że w przypadku sektora energetyki w ramach POIiŚ stosunkowo niski poziom wydatkowania środków w części UE związany jest m.in. z niską intensywnością pomocy UE, co powoduje, że beneficjent musi zaangażować dużo większe środki w porównaniu z beneficjentami z innych sektorów.

W okresie sprawozdawczym podjęte zostały następujące działania:

- ▶ IZ POIiŚ podjęła szereg działań monitorujących IP/IW:
  - ↳ Na początku 2013 roku został opracowany roczny plan działań, mający na celu osiągnięcie satysfakcjonującego poziomu kontraktacji oraz realizacji prognozy płatności w 2013 r. w sektorze energetyki w ramach POIiŚ. Co kwartał IZ POIiŚ weryfikowała wykonanie planu przez IP;
  - ↳ IZ zobowiązała IP do przedkładania miesięcznych informacji na temat stanu zaawansowania realizacji wskazanych poniżej projektów indywidualnych:
    - budowy terminala LNG w Świnoujściu;
    - budowy podziemnego magazynu gazu Wierzchowice;
    - modernizacji systemu przesyłowego na Dolnym Śląsku;
  - ↳ IZ i IP wspólnie prowadziły działania w zakresie monitorowania realizacji prognozy płatności, które doprowadziły do realizacji w 100% celu certyfikacji założonego dla sektora energetyki POIiŚ w 2013 roku.

- ▶ Dokonano realokacji środków w ramach priorytetu IX mając na uwadze pełne wykorzystanie alokacji w tym priorytecie. Ponadto planowane są kolejne realokacje.
- ▶ W okresie sprawozdawczym został przeprowadzony nabór wniosków o dofinansowanie w ramach konkursu nr 2 w działaniu 9.3 w zakresie planów gospodarki niskoemisyjnej
- ▶ W okresie sprawozdawczym podjęto szereg działań w ramach monitorowania projektów indywidualnych z działania 10.1:
  - ↳ na wypadek uwolnienia środków przygotowywane były projekty rezerwowe. Wydana została notyfikacja pomocy publicznej dla projektów rezerwowych Gaz System S.A.;
  - ↳ w związku z sygnalizowanymi przez IP opóźnieniami w przygotowaniu inwestycji, dokonano przesunięcia na listę rezerwową projektu dotyczącego budowy rurociągu naftowego Brody-Płock (w ramach aktualizacji LPI, która zakończyła się w listopadzie 2013 r.). Uwolnione w ten sposób środki posłużyły do zwiększenia dofinansowania dla innych projektów indywidualnych z listy podstawowej dla działania 10.1 POLiŚ;
  - ↳ przekazano do oceny KE wnioski o potwierdzenie wkładu dla projektu dotyczącego budowy połączenia elektroenergetycznego Polska-Litwa, budowa linii Ełk-Łomża.

SEKTOR KULTURY

Problem niepełnej realizacji prognozy płatności w sektorze kultury

Prognoza płatności dla sektora kultury za II półrocze 2013 r. została zrealizowana w 71%. Certyfikowane wydatki kwalifikowane wyniosły 319,1 mln zł, zamiast zaplanowanych w tym okresie 448,4 mln zł.

Niepełna realizacja prognozy płatności w okresie sprawozdawczym jest powtórzeniem sytuacji z I półrocza 2013 r. W konsekwencji przyjęta przez Radę Ministrów na 2013 r. prognoza certyfikacji środków w sektorze kultury nie została zrealizowana. Prognoza ta osiągnęła ostatecznie 78% założonego celu, tj. zamiast 793,3 mln zł, certyfikowano 621,1 mln zł.

W związku z niezrealizowaniem przyjętej przez Radę Ministrów już na 2012 rok prognozy płatności oraz pojawiającymi się od początku 2013 r. symptomami niezrealizowania prognozy założonej na rok 2013, IP (MKiDN) podjęła decyzję o odstąpieniu od współpracy z IW (WWPE). Podejmowane od początku zidentyfikowania problemów w tym obszarze przez MKiDN liczne działania zaradcze (m.in. w zakresie uproszczania procedur, wsparcia WWPE w wykonywaniu jej zadań, bądź niekiedy doraźnego ich przejmowania przez MKiDN, zwiększenia etatowego, itp.) nie przełożyły się na wzrost efektywności. MKiDN oficjalnie wszczęło procedurę odstąpienia od współpracy z WWPE jako IW POLiŚ w czerwcu 2013 r. WWPE pełniła funkcję IW POLiŚ do 31 grudnia 2013 r.

Decyzja MKiDN została podjęta z uwzględnieniem stanowiska IZ POLiŚ mówiącym m.in. o konieczności przejęcia przez resort kultury zadań dotychczas realizowanych przez WWPE.

Realizacja planu certyfikacji podlega bieżącemu monitorowaniu przez IZ POLiŚ.

Bez względu na niezrealizowanie prognozy płatności w 2013 r. (jak i roku poprzednim), należy zauważyć, że sektor kultury odznacza się wysokim poziomem wydatkowania dostępnych w priorytecie XI środków finansowych. Według stanu na koniec grudnia 2013 r. poziom alokacji priorytetu rozliczonej wnioskami o płatność wyniósł 64% (1,5 mld zł). Dodatkowo zaistniała w priorytecie sytuacja nie spowodowała zagrożenia dla realizacji zasady $n+3/n+2$.

3. INFORMACJE O PRZEPROWADZONYCH KONTROLACH W TRAKCIE REALIZACJI PROGRAMU W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

3.1. INFORMACJA O DZIAŁANIACH PODJĘTYCH W RAMACH KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU

Poniżej przedstawione zostały informacje o działaniach podjętych przez Instytucję Zarządzającą oraz instytucje pośredniczące w ramach kontroli realizacji Programu.

PRZEBIEG KONTROLI

TABELA 1. LICZBA KONTROLI PLANOWYCH ORAZ AD HOC, PRZEPROWADZONYCH PRZEZ POSZCZEGÓLNE INSTYTUCJE, ZE WSKAZANIEM RODZAJÓW INSTYTUCJI KONTROLOWANYCH

Liczba kontroli przeprowadzonych przez instytucje ¹⁰	IZ POIiŚ	IP POIiŚ					
		MŚ	MTBiM	MG	MKiDN	MZ	NCBiR
I półrocze							
planowych	2 MZ/CSIOZ MKiDN/ WWPE	8 NFOŚiGW CKPŚ WFOŚiGW: Łódź, Katowice, Rzeszów Kielce, Kraków, Toruń	1 CUPT	1 NFOŚiGW	2 WWPE	1 CSIOZ	0
ad hoc	2 MZ MKiDN	8 WFOŚiGW: Łódź, Zielona Góra, Opole, Kraków, Gdańsk, Lublin, Katowice, Olsztyn	2 GDDKiA CUPT	1 NFOŚiGW	1 WWPE	1 CSIOZ	0
II półrocze							
planowych	2 MŚ, NFOŚiGW, CKPŚ, NCBR/OPI	10 WFOŚiGW: Olsztyn, Zielona Góra, Opole, Poznań, Kraków, Łódź, Opole, Szczecin CKPŚ, NFOŚiGW	1 CUPT	2 NFOŚiGW INIG	2	2 CSIOZ	1 OPI
ad hoc	0	6 WFOŚiGW:	2 GDDKiA	2 NFOŚiGW	1 WWPE	1 CSIOZ	0

¹⁰ Dotyczy kontroli wszczętych i zakończonych w I lub II półroczu 2013 r. oraz kontroli wszczętych i nie zakończonych w omawianym okresie sprawozdawczym.

LICZBA KONTROLI PRZEPROWADZONYCH PRZEZ INSTYTUCJE ¹⁰	IZ POIiŚ	IP POIiŚ					
		MŚ	MTBiM	MG	MKiDN	MZ	NCBiR
		Szczecin, Łódź, Lublin, Gdańsk, Warszawa, Wrocław	PKP PLK SA	INIG			
Zgodność z przyjętym planem kontroli							
Zgodność z przyjętym planem kontroli	66,7%	89%	66,7%	100%	100%	100%	100%

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ

Wystąpiły następujące odstępstwa od przyjętego planu kontroli:

- ↳ MŚ - aktualizacja RPK na 2013 r. MŚ z dn. 18 kwietnia 2013r. polegająca na przeprowadzeniu kontroli RPT PT w 9 IW (Olsztyn, Opole, Kraków, Szczecin, Zielona Góra, Poznań, Łódź, CKPŚ i NFOŚiGW). Pismo z informacją o akceptacji aktualizacji zostało wysłane 13 czerwca 2013 r;
- ↳ MG - w związku z reorganizacją Departamentu Funduszy Europejskich MG, nastąpiło opóźnienie w realizacji przedmiotowej kontroli w INIG, kontrola została zrealizowana w II półroczu;
- ↳ MKiDN - zgodnie z aktualizacją RPK na 2013 r. MKiDN z dn. 9 lipca 2013 r. wykreślono 3 kontrole zaplanowane II/III, III, IV kw. w związku z przejęciem przez MKiDN z dniem 01.01.2014 r. zadań WWPE. Z tego względu wprowadzono doraźną kontrolę „Realizacja Roczego Planu Działania PT w 2013 r”;
- ↳ IZ - ze względu na nieplanowane i długotrwałe nieobecności pracowników a także faktu, iż w roku 2013 nastąpiło połączenie dwóch ministerstw oraz związanej z tym restrukturyzacji. Uwzględniając powyższą sytuację, zaplanowana kontrola na IV kw. w MTBiGM nie została wszczęta. Kontrola zaplanowana na IV kw. w MG zostanie przeprowadzona w I/II kw. 2014 r.;
- ↳ MTBiGM - ze względu na fakt, iż w roku 2013 nastąpiło połączenie dwóch ministerstw oraz związanej z tym restrukturyzacji. Uwzględniając powyższą sytuację, zaplanowana kontrola na IV kw. w CUPT nie została wszczęta.

TABELA 2. ZBADANE OBSZARY (PROCESY) SYSTEMU ZARZĄDZANIA I KONTROLI (IZ POIiŚ)

IZ POIiŚ W ZAKRESIE KONTROLI PLANOWYCH		IZ POIiŚ W ZAKRESIE KONTROLI AD HOC	
I półrocze 2013			
<ul style="list-style-type: none"> ↳ MZ - prawidłowość planowania i doboru tematów do kontroli w odniesieniu do: prawidłowości i zasadności udzielania zaliczek beneficjentom, postępowania z przypadkami rozwiązania umów o dofinansowanie; oraz prawidłowość procesu informowania o nieprawidłowościach oraz monitorowania ich rozliczenia; ↳ MKiDN/WWPE - prawidłowość weryfikacji wniosków o płatność oraz sporządzanie poświadczeń i deklaracji wydatków oraz wniosków o płatność, w tym uwzględniania wyników kontroli oraz rozliczania nieprawidłowości;		<ul style="list-style-type: none"> ↳ Realizacja RPD PT na rok 2012 (MZ); ↳ Realizacja RPD PT na rok 2012 (MKiDN).	
II półrocze 2013			

IZ POLiŚ W ZAKRESIE KONTROLI PLANOWYCH	IZ POLiŚ W ZAKRESIE KONTROLI AD HOC
<ul style="list-style-type: none"> ↳ MŚ/NFOŚiGW/CKPŚ - prawidłowość weryfikacji wniosków o płatność oraz sporządzania poświadczeń i deklaracji wydatków oraz wniosków o płatność pod kątem uwzględniania wyników kontroli oraz wykrytych nieprawidłowości z uwzględnieniem wprowadzonej uproszczonej weryfikacji dokumentów księgowych na podstawie zestawień faktur; ↳ NCBR/OPI - prawidłowość wyboru projektów w trybie konkursowym, współpracy pomiędzy IP a IW/IP II, w tym prawidłowości i efektywności nadzoru IP nad IW/IP II, prawidłowość przeprowadzenia kontroli trwałości projektu oraz kontroli na zakończenie realizacji projektu. 	

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POLiŚ

TABELA 3. ZBADANE OBSZARY (PROCESY) SYSTEMU ZARZĄDZANIA I KONTROLI (IP POLiŚ)

IP POLiŚ W ZAKRESIE KONTROLI PLANOWYCH	IP POLiŚ W ZAKRESIE KONTROLI AD HOC
I półrocze 2013	
↳ MG – działania informacyjne i promocyjne; sprawozdawczość, przeprowadzanie kontroli projektów, nadzór nad wdrażaniem rekomendacji pokontrolnych, terminowość i prawidłowość wprowadzanych danych do systemu informatycznego, monitorowanie realizacji projektów i kontrola wniosków, weryfikacja spełnienia przez beneficjenta warunków otrzymania zaliczki.	↳ Realizacja RPD PT na rok 2012.
↳ MTBiGM - prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych na poziomie IP, IW/IPII zgodnie z Planem Komunikacji POLiŚ, Rocznym Planem Działań Informacyjnych i Promocyjnych POLiŚ oraz Zasadami promocji projektów dla beneficjentów POLiŚ, przygotowywanie planów kontroli ex- ante i ex-post w zakresie procedur zawierania umów (w tym dobór próby do kontroli ex-ante), przeprowadzanie kontroli zawierania umów i kontroli ex-ante i ex-post procedur zawierania umów dla zadań objętych projektem, nadzór nad wdrażaniem rekomendacji pokontrolnych.	↳ Realizacja RPD PT na rok 2012.
↳ MŚ - w obszarze prowadzenia działań informacyjno-promocyjnych, weryfikacją wniosków o płatność, wprowadzaniem danych do KSI, a także działaniami IW w zakresie nakładania korekt finansowych.	↳ Realizacja RPD PT na rok 2012.
↳ MZ - weryfikacja spełnienia przez beneficjenta warunków otrzymania zaliczki, weryfikacja WoP otrzymanych od beneficjenta, przeprowadzenie kontroli zawierania umów i kontroli ex-ante i ex-post procedur zawierania umów dla zadań objętych projektem, monitorowanie przygotowania kluczowych projektów, kontrole przygotowania indywidualnych projektów kluczowych przed złożeniem wniosku o dofinansowanie, wprowadzanie danych do systemu informatycznego (terminowość i prawidłowość wprowadzania danych do systemu, bezpieczeństwo systemu informatycznego), nadzór nad wdrażaniem rekomendacji pokontrolnych.	↳ Dokonanie analizy dokumentacji kontroli 12 postępowań o udzielenie zamówień publicznych przeprowadzonych przez beneficjentów XII Priorytetu w zakresie poprawności ich realizacji oraz prawidłowości przeprowadzenia ich kontroli przez IW.
↳ MKiDN – przeprowadzenie kontroli na zakończenie realizacji projektu oraz przygotowanie planów kontroli, w tym dobór próby do kontroli na miejscu realizacji projektu, nadzór nad wdrażaniem zaleceń pokontrolnych.	↳ Realizacja RPD PT na rok 2012.
II półrocze 2013	
↳ MG – weryfikacja spełnienia przez beneficjenta warunków otrzymania zaliczki, działania podejmowane w przypadku identyfikacji problemów we wdrażaniu projektu, przeprowadzanie kontroli na zakończenie realizacji projektów, postępowanie ze zidentyfikowanymi nieprawidłowościami, archiwizowanie dokumentów.	↳ Realizacja RPD PT na rok 2012.
↳ MTBiGM – przygotowywanie planów kontroli, w tym dobór próby do kontroli na miejscu realizacji projektu, przeprowadzanie kontroli na miejscu realizacji projektów wynikających z Wytycznych w zakresie kontroli realizacji POLiŚ, nadzór nad wdrażaniem rekomendacji	↳ Realizacja RPD PT na rok 2012 oraz kontrola trwałości RPD PT dla sektora transportu za lata 2007-2011.

IP POIiŚ W ZAKRESIE KONTROLI PLANOWYCH	IP POIiŚ W ZAKRESIE KONTROLI AD HOC
<p>pokontrolnych, weryfikacja spełnienia przez Beneficjenta warunków otrzymania zaliczki oraz jej rozliczania zgodnie z warunkami z Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie warunków i trybu udzielania i rozliczania zaliczek oraz zakresu i terminów składania wniosków o płatność w ramach programów finansowanych z udziałem Środków europejskich i umowy o dofinansowanie, weryfikacja wniosków o płatność otrzymanych od Beneficjenta (w tym dobór próby dokumentów do weryfikacji), monitorowanie terminowości przekazywania przez Beneficjenta wniosków o płatność i monitorowanie stanu realizacji projektów w oparciu o część wniosku o płatność dotyczącą postępu rzeczowo-finansowego, działania podejmowane przez odpowiednią instytucję w przypadku identyfikacji problemów we wdrażaniu projektu, sporządzanie zagregowanych wniosków o płatność przez IW/IPiI i przekazywanie do odpowiedniej IP, ze szczególnym uwzględnieniem wyników kontroli projektów i raportów o nieprawidłowościach, zasadności zmiany decyzji o kwalifikowalności określonych kwot w projektach oraz zasadności zmiany decyzji o kwotach wyłączonych.</p>	
<p>↳ MŚ – weryfikacja wniosków o płatność, wprowadzanie danych do KSI, weryfikacja wdrożenia wybranych zaleceń pokontrolnych wydanych w wyniku kontroli systemowej IP, Identyfikacja nieprawidłowości (nadzór nad nakładaniem korekt finansowych), prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych</p>	<p>↳ Realizacja RPD PT na rok 2012 oraz kontrola procedur zawierania umów, kontrola trwałości; ↳ Terminowość weryfikacji wniosków o płatność przez IW.</p>
<p>↳ MZ – przygotowanie planów kontroli zawierania umów i kontroli ex-ante i ex-post procedur zawierania umów dla zadań objętych projektem, przeprowadzanie kontroli planów kontroli zawierania umów i kontroli ex-ante i ex-post procedur zawierania umów dla zadań objętych projektem, przeprowadzanie kontroli na zakończenie realizacji projektu, przygotowanie sprawozdań z realizacji działań i przekazywanie do IP, weryfikacja wniosków o płatność beneficjentów, wprowadzanie danych do systemu informatycznego, weryfikacja przez IP wniosków o płatność otrzymanych od IW/IPiI, sporządzanie poświadczeń i deklaracji wydatków oraz wniosków o płatność okresową oraz ich przekazywanie do IC lub IZ, nadzór nad wdrażaniem rekomendacji pokontrolnych.</p>	<p>↳ Weryfikacja poprawności realizacji przez IW zaleceń Instytucji Audytorowej wydanych w wyniku audytu systemu zarządzania i kontroli POIiŚ przeprowadzonego w terminie od listopada 2012 r. do czerwca 2013 r. ↳ Realizacja RPD PT za rok 2012 w ramach Działań 14.1 i 14.2; Priorytetu Pomoc Techniczna EFRR POIiŚ 2007-2013 oraz kontrola trwałości projektu RPD 2007-2008, RPD 2009, RPD 2010, RPD 2011, RPD 2012.</p>
<p>↳ MKiDN – trwałość projektów za okres 2007-2013 w zakresie dotychczasowego wykorzystania składników majątku WWPE.</p>	<p>↳ Realizacja RPD PT na rok 2012.</p>
<p>↳ NCBiR (kontrola w OPI) – weryfikacja spełnienia przez beneficjenta warunków otrzymania zaliczki, weryfikacja wniosków o płatność otrzymanych od beneficjenta (w tym dobór próby dokumentów do weryfikacji), monitorowanie terminowości przekazywania przez beneficjentów wniosków o płatność oraz monitorowanie stanu realizacji projektów w oparciu o część wniosku o płatność dotyczącą postępu rzeczowo-finansowego, weryfikacja wniosków o płatność końcową, terminowość i prawidłowość wprowadzania danych do KSI SIMIK, bezpieczeństwo systemu informatycznego.</p>	<p>↳ Realizacja RPD PT na rok 2012 oraz weryfikacja przestrzegania obowiązujących procedur w zakresie zawierania umów z wykonawcami.</p>

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ

ZREALIZOWANE LUB PLANOWANE DZIAŁANIA POKONTROLNE

Forma działań pokontrolnych w I półroczu:

- ▶ monitorowanie wypełniania zaleceń pokontrolnych;
- ▶ kontrola dokumentacji.

Forma działań pokontrolnych w II półroczu:

- ▶ monitorowanie wypełniania zaleceń pokontrolnych;
- ▶ kontrola dokumentacji.

3.2. INFORMACJA O DZIAŁANIACH PODJĘTYCH W RAMACH KONTROLI REALIZACJI PROJEKTÓW (WG PRIORYTETÓW)

Informacja o działaniach podjętych przez Instytucję Zarządzającą lub upoważnioną przez nią jednostkę w ramach kontroli realizacji projektów w podziale na rodzaje kontroli:

KONTROLE DOKUMENTACJI

1) Rodzaje kontrolowanej dokumentacji:

- ▶ umowy o dofinansowanie, wnioski o płatność, poświadczenia i deklaracje wydatków, procedury zarządzania i kontroli (instrukcje wykonawcze), dokumenty związane z realizacją projektów, dokumenty związane z zamówieniami publicznymi (w tym ogłoszenia o zamówieniu, SIWZ, protokoły z postępowania, umowy z wykonawcami).

2) Stopień kontroli w przypadku dokumentów innych niż wnioski o płatność:

- ▶ stopień kontroli był uzależniony od zakresu kontroli – zazwyczaj dobór próby (opisany w każdym przypadku w informacji pokontrolnej).

KONTROLE W MIEJSCU REALIZACJI PROJEKTU (W PODZIALE NA TYPY - AD HOC, PLANOWE)

TABELA 4. LICZBA KONTROLI PLANOWYCH ORAZ AD HOC PRZEPROWADZONYCH PRZEZ POSZCZEGÓLNE INSTYTUCJE

LICZBA KONTROLI PRZEPROWADZONYCH PRZEZ INSTYTUCJE	IZ POIIŚ	IP POIIŚ (MŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, CKPŚ)	IP POIIŚ (MTBiGM, CUPT)	IP POIIŚ (MG, NFOŚiG, INiG)	IP POIIŚ (MKiDN, WWPE)	IP POIIŚ (MZ, CSIOZ)	IP POIIŚ (NCBiR, OPI)
I półrocze							
planowych	0	49 (IW)	28 (IW)	21 (IW+IP)	3 (IW)	30 (IW)	6 (IW)
ad hoc	0	20 (IW)	28 (IW)	4 (IW)	3 (IW)	18 (IW+IP)	1 (IW)
II półrocze							
planowych	0	46 (IW)	22 (IW)	13 (IW+IP)	3 (IW)	33 (IW)	2 (IW)
ad hoc	0	21 (IW)	12 (IW)	6 (IW+IP)	13 (IW)	17 (IW)	0 (IW)
Zgodność z przyjętym planem kontroli							
Zgodność z przyjętym planem kontroli	-	86,3%	100%	91,1%	100%	61,9%	100%

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIIŚ

DZIAŁANIA POKONTROLNE

w tym: forma (np. kontrola dokumentacji, kontrola na miejscu) oraz przybliżona liczba (odsetek) projektów poddanych działaniom pokontrolnym w związku z kontrolami przeprowadzonymi w danym okresie sprawozdawczym:

- ▶ monitorowanie wypełniania zaleceń pokontrolnych;
- ▶ kontrola przekazywanej przez kontrolowanego dokumentacji/ zbieranie informacji nt. stanu wdrażania zaleceń pokontrolnych.

Nie ujawniono żadnych przypadków zasadniczych modyfikacji projektów zgodnie z art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006.

3.3. INFORMACJA O DZIAŁANIACH PODJĘTYCH W RAMACH KONTROLI KRZYŻOWEJ

Koordynacja procesów kontrolnych w ramach poszczególnych Programów Operacyjnych jest jednym z obowiązków Instytucji Koordynującej Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (dla programów operacyjnych) i Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne (dla Regionalnych Programów Operacyjnych). Obowiązki te pełni także, powołany w 2009 r., Komitet do Spraw Kontroli i Audytu Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności, który skupia przedstawicieli wszystkich instytucji zarządzających, instytucji koordynujących, Instytucji Certyfikującej, Instytucji Audytowej i Najwyższej Izby Kontroli. Komitet opiniuje roczne plany kontroli Instytucji Zarządzających Programami Operacyjnymi i Regionalnymi Programami Operacyjnymi, które są następnie akceptowane przez właściwe instytucje koordynujące.

Zgodnie z zapisami *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym*, Instytucja Koordynująca Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia prowadzi, w trybie comiesięcznym, kontrole krzyżowe wydatków beneficjentów realizujących równolegle projekty w ramach co najmniej dwóch Programów Operacyjnych NSRO (kontrole krzyżowe horyzontalne). Weryfikacje prowadzone są w oparciu o dane gromadzone w KSI (SIMIK 07-13). Prowadzenie czynności wyjaśniających dokonywane jest w ścisłej współpracy z instytucjami zarządzającymi. W trybie kwartalnym prowadzone są kontrole krzyżowe międzyokresowe, czyli kontrole beneficjentów realizujących równolegle projekty w ramach dwóch perspektyw finansowych. Weryfikacje te prowadzone są na danych gromadzonych w KSI (SIMIK 07-13) oraz w systemie SIMIK 2004-2006.

W zakresie przestrzegania zakazu podwójnego finansowania wydatków, IZ odpowiedzialne są za prowadzenie kontroli krzyżowych w ramach swojego Programu Operacyjnego (kontrola krzyżowa Programu) oraz za kontrole krzyżowe beneficjentów realizujących projekty równolegle w ramach podlegającego ich kompetencji Programu Operacyjnego i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 lub Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”. Kontrole krzyżowe Programu zostały powierzone przez IZ, wszystkim Instytucjom Pośredniczącym oraz Instytucjom Wdrażającym, które weryfikują wnioski o płatność oraz podpisują umowy o dofinansowanie.

Instytucja Zarządzająca POIiŚ, działając na podstawie horyzontalnych *Wytycznych w zakresie procesu kontroli* opracowała system kontroli krzyżowej dla POIiŚ. System kontroli w zakresie podwójnego finansowania został wbudowany w istniejący system kontroli POIiŚ, co oznacza, wprowadzenie obowiązku stosowania mechanizmu prewencyjnego zapobiegającego podwójnemu finansowaniu tego samego zakresu rzeczowego oraz konieczność prowadzenia kontroli na etapie weryfikacji każdego wniosku beneficjenta o płatność. Zagadnienia związane z prowadzeniem kontroli krzyżowej zostały zawarte w aktualizacji *Wytycznych w zakresie kontroli realizacji POIiŚ 2007- 2013* oraz we wzorach list sprawdzających opracowanych przez IZ POIiŚ, które zostały przekazane do stosowania na poszczególnych etapach weryfikacji dokumentacji związanej z realizacją projektu (weryfikacja wniosku o dofinansowanie, weryfikacja wniosku beneficjenta o płatność, kontrola na miejscu realizacji projektu). Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami w systemie wdrażania POIiŚ prowadzone są **kontrole krzyżowe Programu**, których celem jest wykrywanie i eliminowanie

podwójnego finansowania wydatków w ramach POLiŚ oraz **kontrole krzyżowe horyzontalne z projektami PROW 07-13 i PO RYBY 07-13**, których celem jest wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków poniesionych równolegle w ramach POLiŚ, PO RYBY 07-13 i PROW 07-13.

Kontrola krzyżowa Programu realizowana jest na etapach: weryfikacji wszystkich wniosków o dofinansowanie projektu, weryfikacji wszystkich wniosków beneficjenta o płatność oraz w trakcie realizacji kontroli projektu na miejscu.

Kontrola na etapie weryfikacji wniosku o dofinansowanie projektu stanowi mechanizm prewencyjny, zapobiegający podpisaniu umowy o dofinansowanie na projekt zawierającej ten sam zakres rzeczowy. Mechanizm prewencyjny pozwala stwierdzić, czy dany beneficjent nie przedłożył wniosków o dofinansowanie o tym samym zakresie rzeczowym w ramach różnych działań/priorytetów POLiŚ, zapobiegając w ten sposób podwójnemu finansowaniu projektu. Weryfikacja odbywa się w oparciu o oświadczenie o niewspółfinansowaniu projektu z innych instrumentów UE.

Na etapie weryfikacji wniosku beneficjenta o płatność, istnieje wymóg wprowadzania do KSI (SIMIK 07-13) danych dotyczących wszystkich faktur lub dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej. Identyfikacja beneficjentów, realizujących więcej niż jeden projekt w ramach POLiŚ, dokonywana jest w oparciu o Numery Identyfikacji Podatkowej (NIP). Wyznaczeni pracownicy IW i IP POLiŚ posiadają dostęp do bazy danych KSI (SIMIK 07-13) w odpowiednim zakresie, co pozwala na cykliczne generowanie zestawień faktur lub dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej, zarejestrowanych wraz z wnioskami o płatność. Kontrola krzyżowa prowadzona jest poprzez weryfikację, czy dany dokument, załączony do wniosku o płatność, nie był już wcześniej przedłożony do sfinansowania i tym samym nie znajduje się w najbardziej aktualnym raporcie. Wszystkie instytucje weryfikujące wnioski o płatność zobowiązane są do zachowania właściwej ścieżki audytu, w szczególności do wypełniania listy sprawdzającej do weryfikacji każdego wniosku o płatność ze wskazaniem sprawdzenia w zakresie weryfikacji krzyżowej.

Na etapie kontroli realizacji projektu na miejscu obligatoryjnie weryfikowana jest (dopuszcza się weryfikację na próbie dokumentów) prawidłowość opisu oryginału faktury, w celu upewnienia się, że te same wydatki nie zostały uznane za kwalifikowalne w ramach różnych instrumentów wspólnotowych (zagadnienie to jest elementem wzoru listy sprawdzającej do kontroli projektu na miejscu). W przypadku, gdy nastąpi uzasadnione podejrzenie, iż mogło dojść do podwójnego finansowania wydatków, instytucja prowadząca kontrolę podejmuje wszelkie niezbędne działania w celu wyjaśnienia, czy podwójne finansowanie miało miejsce. W sytuacji, w której wyjaśnienie wykracza poza kompetencje instytucji, która stwierdziła wystąpienie podejrzenia podwójnego finansowania, instytucja ta bezzwłocznie zgłasza sprawę instytucji wyższego szczebla. Wyjaśnienie kwestii budzących zastrzeżenia jest dokonywane poprzez kontrolę oryginałów albo poświadczonych kopii dokumentów finansowo-księgowych przedkładanych przez beneficjenta do rozliczenia lub kontrolę projektów na miejscu w trybie doraźnym. W przypadku potwierdzenia wystąpienia podwójnego finansowania, właściwa instytucja podejmuje działania związane z raportowaniem o nieprawidłowości i usuwaniem nieprawidłowości.

Kontrole krzyżowe horyzontalne z projektami PROW 07-13 i PO RYBY 07-13, jak wcześniej wspomniano, mają za zadanie wykryć i wyeliminować podwójne finansowanie wydatków poniesionych w ramach Programów: POLiŚ, PROW 07-13 i PO RYBY 07-13. Powyższe kontrole realizowane są w trakcie kontroli realizacji projektu i polegają na weryfikowaniu wniosku o dofinansowanie (w ramach V osi priorytetowej POLiŚ), jak również przez IZ POLiŚ, na danych zgromadzonych w systemach informatycznych odpowiednich Programów. Dodatkowo, powyższe kontrole realizowane są przez instytucje znajdujące się w systemach wdrażania PROW 07-13 oraz PO RYBY 07-13.

Instytucje prowadzące kontrole projektów na miejscu w ramach POLiŚ (wszystkie IW oraz niektóre IP), zapewniają sprawdzanie braku występowania na oryginałach faktur (lub dokumentów o równoważnej wartości dowodowej) adnotacji instytucji wdrażających PROW 07-13 lub adnotacji instytucji wdrażających PO RYBY 07-13. Powyższe zagadnienia są elementem wzoru listy sprawdzającej do kontroli projektu na miejscu, która zawiera minimalny obligatoryjny zakres kontroli. Adnotacja potwierdza fakt przedłożenia faktur do refundacji w ramach PROW 07-13 lub PO RYBY 07-13, w związku z czym, instytucja kontrolująca w ramach czynności kontrolnych ustala, czy wydatki zostały zrefundowane. Sprawdzeniu pod kątem możliwości podwójnego finansowania podlegają także wszystkie duplikaty faktur, aby wykluczyć możliwość rozliczenia wydatków na podstawie oryginału faktury w PROW 07-13 lub PO RYBY 07-13, a na podstawie duplikatu w POLiŚ.

W przypadku V osi priorytetowej POLiŚ, kontrola krzyżowa prowadzona jest na etapie wniosku o dofinansowanie, za co odpowiada Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych.

IZ POLiŚ, działając na podstawie Porozumienia o współpracy między MRR a MRiRW oraz Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), odpowiada za prowadzenie bieżącej kontroli krzyżowej horyzontalnej. 15 marca 2012 r. podpisano Aneks nr 2 do trójstronnego Porozumienia o współpracy, na podstawie którego w sposób bardziej efektywny prowadzony będzie proces wymiany danych między podmiotami systemu wdrażania PO/RPO, PROW 07-13 i PO RYBY.

Za realizację powyższego obowiązku w ramach IZ POLiŚ odpowiada właściwy pracownik Wydziału Kontroli i Nieprawidłowości. Dane uzyskane z OFSA PROW, aplikacji RYBY 07-13 oraz przekazywane przez ARiMR, pozwalają na identyfikację beneficjentów (wg NIP), którzy równolegle realizują projekty w ramach POLiŚ, PROW 07-13 i PO RYBY 07-13. W celu wykrycia ewentualnego podwójnego finansowania wydatków poniesionych przez beneficjentów, którzy realizują projekty równolegle w POLiŚ oraz w innym Programie (PROW 07-13 lub PO RYBY 07-13), analizie porównawczej poddawane są dane wprowadzone do systemu informatycznego w odniesieniu do 100% faktur lub dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej (numery księgowe wraz opisami), które zostały przedstawione przez danego beneficjenta.

3.4. INFORMACJA O DZIAŁANIACH PODJĘTYCH PRZEZ INNE INSTYTUCJE

TABELA 5. INFORMACJA O DZIAŁANIACH KONTROLNYCH PODJĘTYCH PRZEZ INNE INSTYTUCJE

Podmiot przeprowadzający kontrolę	Nazwa podmiotu kontrolowanego	Termin kontroli	Zakres kontroli	Wykryte nieprawidłowości
I półrocze				
NIK	IZ (MRR) ¹¹	I – II kw. 2013	Wykonanie budżetu państwa w 2012 r. – w części 34 – Rozwój Regionalny.	Brak w odniesieniu do IZ POLiŚ.
IA	IZ(MIR)/IP(MZ, MŚ, byłe MTBiGM)/IW (CUPT, CSIOZ, NFOŚiGW)	III kw. 2012 – II kw. 2013	Audyt operacji.	Wykryte nieprawidłowości dotyczyły: ↳ PZP (określanie warunków udziału w postępowaniu, opis zamówienia, zmiany w umowie, zmiany personelu, publikacja ogłoszeń) ↳ kwalifikowalności wydatków.
IA	IZ(MIR)/IP(MZ, MŚ,	III kw.	Audyt Systemu	SZiK POLiŚ został oceniony w

¹¹ Kontrola nie dotyczyła tylko IZ POLiŚ, ale całego MRR.

Podmiot przeprowadzający kontrolę	Nazwa podmiotu kontrolowanego	Termin kontroli	Zakres kontroli	Wykryte nieprawidłowości
	byłe MTBiGM, MK)/IW (CUPT, CSIOZ, WWPE, NFOŚiGW)/IC(MIR)	2012 – II kw. 2013	Zarządzania i Kontroli POLiŚ	kategorii 2, ze wyglądu na ocenę kluczowego wymogu kontrolnego nr 4 (<i>Adekwatne kontrole zarządcze</i>) oraz kluczowego wymogu kontrolnego nr 5 (<i>Adekwatna ścieżka audytu</i>). Pozostałe kluczowe wymogi zostały ocenione w kategorii 1. Rekomendacje dotyczyły CUPT, WWPE i CSIOZ. Zalecenia IA w tym zakresie zostały wdrożone przez instytucje.
ETO	IZ(MIR)/ IP(MŚ)/ IW(CKPŚ)	I-II kw. 2013	Kontrola dot. projektów w dziedzinie różnorodności biologicznej.	Brak.
KE	IZ(MIR)/IP(MK)/IW (WWPE, WFOŚiGW Warszawa)	II kw. 2013	Audyt w zakresie projektów generujących dochód.	Strona polska nie otrzymała jeszcze ostatecznego stanowiska KE.
ETO	IZ(MIR)/ IP(byłe MTBiGM)/IW (CUPT)	II kw. 2013	Kontrola dot. inwestycji związanych z portami lotniczymi.	Strona polska nie otrzymała jeszcze ostatecznego stanowiska ETO.
NIK	MTBiGM	I kw. 2013	Kontrola wykonania budżetu państwa w 2012 r. w części 39 Transport.	Brak w części dot. POLiŚ.
NIK	MTBiGM	I-II kw. 2013	Kontrola wykonania budżetu państwa w 2012 r. w części 21 Gospodarka morską.	Brak w części dot. POLiŚ.
NIK	MTBiGM	II-III kw. 2013	Warunki rozwoju żeglugi śródlądowej.	Brak w części dot. POLiŚ.
NIK	MTBiGM	II-III kw. 2013	Wykorzystanie środków publicznych na inwestycje przez administrację morską.	Negatywna ocena ministra transportu w zakresie nadzoru nad wykorzystaniem środków publicznych przez administrację morską.
NIK	MG	II kw. 2013	Kontrola wykonania budżetu państwa w 2012 r. w części 20 Gospodarka oraz wykonania planów finansowych przez Agencję Rezerw Materiałowych i Urząd Dozoru Technicznego.	Brak w części dot. POLiŚ.
NIK	MNiSW	II kw. 2013	Kontrola wykonania budżetu państwa w 2012 roku w częściach: 28 Nauka, 38 Szkolnictwo wyższe, 67 PAN oraz wykonania planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej.	Brak w części dot. POLiŚ.
NIK	MKiDN	II kw. 2013	Kontrola wykonania budżetu państwa w 2012 roku w części 24 Kultura i	Brak w części dot. POLiŚ.

Podmiot przeprowadzający kontrolę	Nazwa podmiotu kontrolowanego	Termin kontroli	Zakres kontroli	Wykryte nieprawidłowości
			ochrona dziedzictwa narodowego oraz wykonania planu finansowego Funduszu Promocji Kultury i Funduszu Promocji Twórczości	
NIK	MŚ	II kw. 2013	Kontrola wykonania w 2012 roku budżetu państwa w części 22 – Gospodarka wodna i w części 41 – Środowisko.	Brak w części dot. POLiŚ.
NIK	NFOŚiGW	II kw. 2013	Kontrola wykonania w 2012 roku planu finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.	Brak nieprawidłowości w odniesieniu do POLiŚ. Konieczność prowadzenia monitoringu realizacji i rozliczeń projektów POLiŚ 2007–2013 oraz ISPA/FS 2000-2006, w których stwierdzono ryzyka.
II półrocze				
ETO	IZ(MIR)/IP(MŚ, byłe MTBiGM)/IW (CUPT, NFOŚiGW)	III-IV kw. 2013	DAS 2013.	Brak (w odniesieniu do misji z sierpnia 2013); Misja z października 2013r. – strona polska nie otrzymała jeszcze ustaleń ETO.
KE	IZ(MIR)/IP(MŚ)/IW (NFOŚiGW)	IV kw. 2013	Audyt jakości wykonania zadań - czy wydatki w sektorze gospodarki wodno-ściekowej są zgodne z zasadami gospodarności, wydajności i skuteczności	Strona polska nie otrzymała jeszcze ostatecznego stanowiska KE.
NIK	CUPT	IV kw. 2013	Działania podmiotów zarządzających realizacją wybranych krajowych Programów Operacyjnych współfinansowanych ze środków UE w zakresie odzyskiwania środków nienależnych, pobranych w nadmiernej wysokości lub wykorzystanych przez nieprawidłowo przez beneficjentów.	Brak nieprawidłowości finansowych. Zastrzeżenia NIK dotyczyły pewnych uchybień systemowych ze strony CUPT. CUPT zgłosił uwagi do wystąpienia NIK. Brak ostatecznego stanowiska NIK.

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POLiŚ

3.5. INFORMACJE O STWIERDZONYCH UCHYBIENIACH I NIEPRAWIDŁOWOŚCIACH

RODZAJE WYKRYTYCH NIEPRAWIDŁOWOŚCI

Dziedziny, w których występowały nieprawidłowości: wydatki niekwalifikowalne w ramach RPD PT, realizacja postępowań o udzielenie zamówień publicznych niezgodnie z ustawą Pzp (w tej dziedzinie nieprawidłowości występowały najczęściej).

LICZBA PRZEKAZANYCH DO MF BIEŻĄCYCH I KWARTALNYCH RAPORTÓW O NIEPRAWIDŁOWOŚCIACH, KWARTALNE ZESTAWIENIA NIEPRAWIDŁOWOŚCI NIEPODLEGAJĄCYCH RAPORTOWANIU DO KE, ŁĄCZNA KWOTA ORAZ LICZBA NIEPRAWIDŁOWOŚCI WYKRYTYCH W DANYM OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

W 2012 r. IZ POLiŚ wywiązywała się z obowiązków raportowania o nieprawidłowościach w postaci przekazywania do IC *Kwartalnych Zestawień nieprawidłowości niepodlegających raportowaniu do KE*, oraz przekazując raporty kwartale do MF.

W danym okresie nie były przekazywane raporty bieżące, ze względu na brak sytuacji wymagających sporządzenia takowego raportu.

Liczba przekazanych raportów wg kwartału:

- ↳ I kwartał 2013 r. (raportowanie za IV kw. 2012 r.) – 27 raportów – kwota nieprawidłowości: 155 860 751,17 euro,
- ↳ II kwartał 2013 r. (raportowanie za I kw. 2013 r.) – 26 raportów – kwota nieprawidłowości: 305 032 999,39 euro,
- ↳ III kwartał 2013 r. (raportowanie za II kw. 2013 r.) – 34 raportów – kwota nieprawidłowości: 173 618 461,41 euro,
- ↳ IV kwartał 2013 r. (raportowanie za III kw. 2013 r.) – 38 raportów – kwota nieprawidłowości: 231 508 379,76 euro.

Należy zaznaczyć, że powyższe dane nie mogą być porównywane pomiędzy sobą ze względu na fakt, że w trakcie 2012 r. nastąpiła znaczna zmiana sposobu raportowania nieprawidłowości do KE (w szczególności łączenie raportów pod kątem beneficjenta realizującego projekty).

3.6. INFORMACJA NT. KWOT ODZYSKANYCH ORAZ KWOT POZOSTAŁYCH DO ODZYSKANIA

W okresie sprawozdawczym odzyskano 753 mln zł. Do odzyskania nadal pozostaje kwota 12,8 mln zł.

4. OŚWIADCZENIE INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ O PRZESTRZEGANIU PRAWA WSPÓLNOTOWEGO PODCZAS REALIZACJI PROGRAMU

<p>OŚWIADCZAM, IŻ INFORMACJE ZAWARTE W SPRAWOZDANIU SĄ PRAWDZIWE ORAZ, ŻE ZGODNIE Z MOJĄ WIEDZĄ, PROGRAM REALIZOWANY JEST W ZGODZIE Z PRZEPISAMI PRAWA WSPÓLNOTOWEGO, W TYM W NASTĘPUJĄCYCH OBSZARACH:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. POLITYKA KONKURENCJI 2. POLITYKA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH 3. POLITYKA OCHRONY ŚRODOWISKA 4. POLITYKA RÓWNYCH SZANS 	DATA I MIEJSCE:
	..... , Warszawa
	IMIONA I NAZWISKA OSÓB UPOWAŻNIONYCH DO ZATWIERDZENIA SPRAWOZDANIA I WYDANIA OŚWIADCZENIA W RAMACH INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ POLiŚ:
	Małgorzata Wierzbicka Marek Michalski
	PODPISY OSÓB UPOWAŻNIONYCH DO ZATWIERDZENIA SPRAWOZDANIA:

System zarządzania i kontroli POLiŚ zaprojektowany został w sposób mający zagwarantować przestrzeganie polityk wspólnotowych. Projekty wdrażane w ramach Programu muszą być realizowane zgodnie z prawem wspólnotowym. W szczególności system zakłada, że każdy projekt na każdym etapie realizacji poddawany jest weryfikacji w zakresie zgodności z obowiązującym prawem wspólnotowym, m.in. w obszarach zamówień publicznych, ochrony środowiska, ochrony przyrody oraz pomocy publicznej.

Na etapie oceny wniosku o dofinansowanie weryfikowane jest spełnianie przez potencjalnych beneficjentów kryteriów takich jak:

- ↳ gotowość techniczna projektu do realizacji (posiadanie wymaganych prawem dokumentów, zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego),
- ↳ gotowość organizacyjno-instytucjonalna (posiadanie procedur zawierania umów),
- ↳ zgodność projektu z wymaganiami prawa ochrony środowiska,
- ↳ efektywność energetyczna stosowanych rozwiązań,
- ↳ dla niektórych typów projektów: pozytywny wpływ na politykę horyzontalną równości szans.

Weryfikacja realizacji polityk wspólnotowych przez beneficjentów odbywa się także poprzez kontrolę wniosków beneficjentów o płatność, a także podczas kontroli realizacji projektu na miejscu. Procedury

realizacji tych czynności kontrolnych opisują wydane przez Instytucję Zarządzającą *Wytyczne w zakresie kontroli realizacji POIiŚ*. Wytyczne opisują także szczegółowo kontrolę procedur zawierania umów (w tym kontrole ex-ante).

PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA W PROGRAMIE

Odnosząc się do poszczególnych aktów prawnych KE wskazała na następujące problemy:

- ▶ [DYREKTYWA RADY 91/271/EWG Z DNIA 21 MAJA 1991 R. DOTYCZĄCA OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH \(TZW. DYREKTYWA ŚCIEKOWA\)](#)

W drugiej połowie 2013 r. Ministerstwo Środowiska kontynuowało prace nad wyeliminowaniem uchybień prawa krajowego, w takim zakresie w jakim transponowano w nim dyrektywę ściekową w ramach nowelizacji ustawy Prawo wodne¹². Ponadto, w ramach przedmiotowych prac legislacyjnych planuje się zmianę *rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego* oraz zmianę *rozporządzenia w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji*. W ww. rozporządzeniu zmiany dotyczą m.in. określenia warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi w zależności od wielkości aglomeracji, a nie wielkości oczyszczalni ścieków oraz zaostrzenia warunków odprowadzania ścieków dla oczyszczalni ścieków o wielkości 10-15 tys. RLM w zakresie usuwania azotu i fosforu ogólnego. Natomiast w rozporządzeniu dot. wyznaczenia granic aglomeracji, przygotowywane zmiany obejmują m.in. zmianę definicji aglomeracji; nałożenie na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast obowiązku zgłaszania propozycji granic aglomeracji, a na marszałków województw obowiązku wyznaczania aglomeracji; przeprowadzanie co dwa lata przeglądów obszarów i granic aglomeracji (i w razie potrzeby dokonywania w nich zmian). Równolegle prowadzone są prace nad kolejną aktualizacją Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), które mają być sfinalizowane do końca 2014 r. Zaktualizowany KPOŚK będzie uwzględniał aktualizację granic aglomeracji oraz będzie zgodny z nowymi regulacjami.

Ponadto, w resorcie środowiska przygotowano szczegółowy Master Plan dla gospodarki ściekowej przedstawiający działania zmierzające do osiągnięcia zgodności aglomeracji z dyrektywą ściekową. W Master Planie zostały przedstawione potrzeby inwestycyjne aglomeracji. Master Plan został przekazany przez Ministerstwo Środowiska do Komisji Europejskiej pismem z dnia 24 grudnia 2013 r.

Dodatkowe informacje zostały przedstawione w rozdziale 2 *Opis istotnych problemów we wdrażaniu oraz podjętych działań zaradczych*.

- ▶ [DYREKTYWA 2000/60/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY Z DNIA 23 PAŹDZIERNIKA 2000 R. USTANAWIAJĄCA RAMY WSPÓLNOTOWEGO DZIAŁANIA W DZIEDZINIE POLITYKI WODNEJ \(TZW. RAMOWA DYREKTYWA WODNA\)](#)

W związku z uwagami KE dotyczącymi Planów Gospodarowania Wodami uzgodniono z KE, że strona polska opracuje przejściowe dokumenty strategiczne, tzw. Master Plany dla obszaru dorzecza Wisły i Odry. Master Plany będą dokumentami planistycznymi o charakterze przejściowym i będą stanowiły uzupełnienie obowiązujących planów gospodarowania wodami do czasu ich aktualizacji w 2015 roku. Dokumenty te powinny zapewnić zgodność między innymi projektów przeciwpowodziowych z prawodawstwem europejskim oraz ustawodawstwem krajowym. Ponadto, Ministerstwo Środowiska zobowiązało się do przygotowania harmonogramu realizacji *Master Planów dla dorzecza Odry i Wisły*, tzw. Plan działania w zakresie planowania strategicznego w gospodarce wodnej. W dniu 22 maja 2013 r. Komitet do Spraw Europejskich (KSE) zatwierdził *Plan działania w zakresie planowania*

¹² W dniu 14 stycznia 2014 r. Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw, przedłożony przez Ministra Środowiska. Znowelizowana ustawa Prawo wodne wdroży do polskiego prawa postanowienia m.in. Ramowej Dyrektywy Wodnej, dyrektywy ściekowej oraz dyrektywy powodziowej.

strategicznego w gospodarce wodnej (dalej: Action Plan). Następnie przedmiotowy dokument został przyjęty uchwałą Rady Ministrów nr 118/2013 z dnia 2 lipca 2013 r., a dnia 3 lipca 2013 r. przekazany przez Ministerstwo Środowiska do Stałego Przedstawicielstwa przy UE w celu przesłania go KE.

Najważniejsze kwestie poruszone w tym dokumencie dotyczą m.in.:

- ↳ harmonogramu i etapów opracowania Master Planów;
- ↳ zatwierdzenia przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (do sierpnia 2014 r. w wariantcie optymistycznym) aktów prawnych, służących uchyleniu programów sektorowych (*Program dla Odry-2006*, *Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły*, *Program bezpieczeństwa powodziowego w regionie wodnym środkowej Wisły*);
- ↳ zapewnienie właściwych ram prawnych w dziedzinie gospodarki wodnej.

Dodatkowe informacje zostały przedstawione w rozdziale 2 *Opis istotnych problemów we wdrażaniu oraz podjętych działań zaradczych*.

► **DYREKTYWA 2007/60/WE W SPRAWIE OCENY RYZYKA POWODZIOWEGO I ZARZĄDZANIA NIM (TZW. DYREKTYWA POWODZIOWA)**

Sposób implementowania tej dyrektywy do prawa polskiego został poprawiony poprzez przyjęcie ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 32, poz. 159), która weszła w życie z dniem 18 marca 2011 r. Pomimo to, w opinii KE, nie wszystkie postanowienia ww. dyrektywy zostały właściwie transponowane do prawa polskiego. Dlatego też prowadzone są prace legislacyjne nad kolejnymi nowelizacjami ustawy Prawo wodne, która obejmuje swoim zakresem również ww. dyrektywę w zakresie, którego poprawność wdrożenia budzi zastrzeżenia KE. Dodatkowe informacje zostały przedstawione w rozdziale 2 *Opis istotnych problemów we wdrażaniu oraz podjętych działań zaradczych*.

ZASADA RÓWNOŚCI SZANS W PROGRAMIE

Zgodnie z art. 16 rozporządzenia Rady (WE) 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności: **Instytucja Zarządzająca POIiŚ ma obowiązek zapewnić realizację zasady równości szans oraz niedyskryminacji na poszczególnych etapach wdrażania POIiŚ.**

Wiąże się to z zapobieganiem wszelkim przejawom dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Ze względu na charakter Programu, który wspiera przede wszystkim projekty infrastrukturalne, priorytetowo traktowane są inwestycje, których elementem są zmiany techniczne istniejącej infrastruktury lub tworzenie nowej, z uwzględnieniem dostępności dla osób niepełnosprawnych. Stosowanie tej zasady ma szczególne znaczenie podczas wdrażania priorytetów w zakresie transportu publicznego oraz infrastruktury społecznej. Przykład stanowią stosowane przez beneficjentów rozwiązania architektoniczno-budowlane, które korzystnie wpływają na poprawę warunków funkcjonowania osób niepełnosprawnych, w podeszłym wieku lub opiekunów z dziećmi, takie jak: specjalne podjazdy, obniżone krawężniki, chodniki, przejścia i windy umożliwiające dojazd wózkom inwalidzkim, dostosowane sanitariaty i ciągi komunikacyjne w budynkach, udogodnienia dla niewidomych, specjalne miejsca do przewijania i karmienia dzieci, odrębne szatnie i łazienki dla kobiet i mężczyzn.

Co prawda zasada horyzontalna równości szans jest brana pod uwagę również przy wyborze projektów, jednak ze względu na infrastrukturalny charakter POIiŚ bezpośrednie dostosowanie

inwestycji do potrzeb kobiet lub mężczyzn nie stanowi głównego elementu inwestycji. Jednym z kryteriów wyboru projektów w priorytetach: VII *Transport przyjazny środowisku*, XI *Kultura i dziedzictwo kulturowe*, XII *Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia*, XIII *Infrastruktura szkolnictwa wyższego* i priorytetach pomocy technicznej (XIV i XV) jest ocena wpływu projektów na zasadę równości szans.

Równy dostęp do informacji na temat realizacji POIiŚ jest zapewniany między innymi poprzez umieszczanie informacji na stronach internetowych administrowanych przez MIR (www.mir.gov.pl, www.pois.gov.pl). Dodatkowo, strona internetowa www.pois.gov.pl jest dostosowana do potrzeb osób niedowidzących.

ZGODNOŚĆ PROGRAMU Z PRAWEM ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

System zapewnienia zgodności realizowanego Programu z prawodawstwem krajowym i wspólnotowym w zakresie zamówień publicznych.

4.1. ZGODNOŚĆ PROGRAMU Z ZASADAMI POMOCY PUBLICZNEJ

Zasady przyznawania pomocy publicznej są zgodne z zatwierdzonymi dla POIiŚ Programami pomocowymi. Wszystkie podmioty biorące udział we wdrażaniu POIiŚ w zakresie realizacji form wsparcia objętych zasadami pomocy publicznej są zobowiązane stosować obowiązujące akty prawne stanowiące podstawę dla udzielania pomocy publicznej.

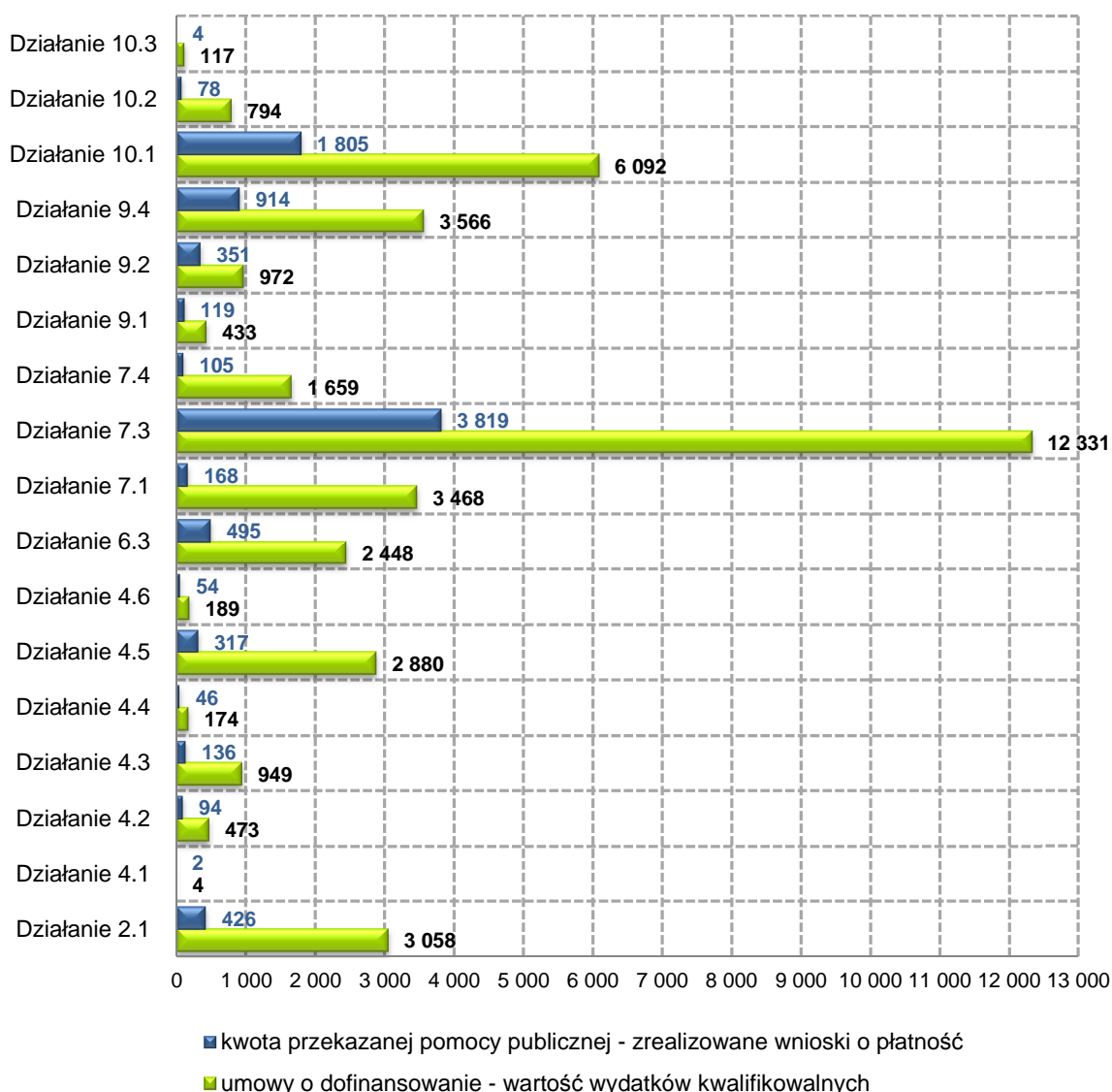
W ZAŁĄCZNIKU 3 umieszczone zostały szczegółowe informacje na temat wielkości zakontraktowanej umowami o dofinansowanie i wypłaconej pomocy publicznej oraz pomocy *de minimis* w podziale na działania i podstawę udzielenia pomocy. Załącznik zawiera również informacje odnośnie małych i średnich przedsiębiorstw objętych pomocą publiczną.

Do końca omawianego okresu sprawozdawczego pomocą publiczną oraz pomocą *de minimis* objętych zostało 478 projektów, których wartość wyniosła 39,6 mld zł (według podpisanych umów o dofinansowanie). Projekty te realizowane są w:

- ↳ sektorze środowiska (działania 2.1, 4.1 - 4.6),
- ↳ sektorze transportu (działanie 6.3, 7.1, 7.3 i 7.4),
- ↳ sektorze energetyki (działania 9.1, 9.2, 9.4 oraz 10.1, 10.2, 10.3).

Kwota przekazanej pomocy publicznej w części odpowiadającej środkom UE wyniosła 8,9 mld zł. Beneficjentami pomocy publicznej są między innymi małe i średnie przedsiębiorstwa. Projekty realizowane przez MŚP stanowią 25% wszystkich projektów objętych pomocą publiczną oraz pomocą *de minimis*. Kwota wsparcia przekazana dotychczas dla tej kategorii beneficjentów wyniosła 1,2 mld zł, co stanowi 13% łącznej kwoty wypłaconej beneficjentom realizującym projekty finansowane z pomocy publicznej.

RYСУNEK 13. UMOWY O DOFINANSOWANIE DLA PROJEKTÓW OBJĘTYCH POMOCĄ PUBLICZNĄ ORAZ WARTOŚĆ POMOCY PUBLICZNEJ PRZEKAZANEJ BENEFICJENTOM W PODZIALE NA DZIAŁANIA (DANE W MLN ZŁ)

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

5. INFORMACJA NT. WYKORZYSTANIA POMOCY TECHNICZNEJ

W ramach POIiŚ na działania w zakresie pomocy technicznej przeznaczono ze środków wspólnotowych **1,8 mld zł**, co stanowi 1,5% alokacji środków unijnych dla Programu. Głównym celem priorytetów pomocy technicznej jest zapewnienie sprawnego i efektywnego wykorzystania środków w ramach Programu.

Ze środków Pomocy Technicznej POIiŚ finansowane są wydatki ponoszone na **wynagrodzenia** dla pracowników Instytucji Wdrażających oraz dwóch największych beneficjentów Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad i PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Natomiast wynagrodzenia pracowników IP oraz IZ finansowane są ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2007-2013 - zgodnie z linią demarkacyjną ustanowioną między POPT 2007-2013 a PT POIiŚ. W ramach działań

dotyczących **sprawnego zarządzania Programem** (działania 14.1 i 15.1) sfinansowano dotychczas m.in. zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, finansowano koszty wynajmu powierzchni biurowych oraz wyposażenia pomieszczeń dla pracowników zaangażowanych we wdrażanie POLiŚ, poniesiono również wydatki związane ze wsparciem merytorycznym dla instytucji wdrażających POLiŚ w postaci opinii prawnych, ekspertyz, tłumaczeń, a także wydatki związane z wyjazdami służbowymi krajowymi i zagranicznymi dotyczącymi np. udziału w kontrolach, czy udziału w spotkaniach roboczych z przedstawicielami KE. W celu zwiększenia zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych we wdrażanie POLiŚ, a także zwiększenia atrakcyjności miejsc pracy, finansowano różnego rodzaju **formy podnoszenia kwalifikacji** dotyczące zadań wykonywanych przez pracowników w zakresie zarządzania i wdrażania Programu. W okresie sprawozdawczym IZ POLiŚ w ramach projektu PT IZ zorganizowała szkolenia z prawa budowlanego, pomocy publicznej, efektywnej komunikacji, nieprawidłowości w ramach POLiŚ – system raportowania. W ww. szkoleniach uczestniczyło łącznie ponad 230 osób. Natomiast od początku realizacji PO w ramach projektów PT IZ POLiŚ przeszkolono ok. 4 300 osób. W ramach **działań informacyjno-promocyjnych** (działania 14.2 i 15.2) zrealizowano szkolenia, seminaria, konferencje, warsztaty dla Beneficjentów oraz potencjalnych Beneficjentów POLiŚ. Poniesiono także wydatki związane z wykonaniem materiałów promocyjnych dystrybuowanych podczas szkoleń, konferencji, targów, a także wydatki związane z utrzymaniem stron internetowych poświęconych POLiŚ. W ramach działań dotyczących ewaluacji Programu (działania 14.3 i 15.3) zrealizowano badania ewaluacyjne przydatne dla zarządzania i wdrażania POLiŚ. Natomiast w ramach działania 15.4 *Wsparcie największych beneficjentów programu* sfinansowano m.in. szkolenia dla pracowników dwóch największych beneficjentów Programu, wydatki związane ze wsparciem merytorycznym oraz bieżącym funkcjonowaniem instytucji.

SYSTEM FUNKCJONOWANIA POMOCY TECHNICZNEJ POLiŚ

W ramach Pomocy Technicznej POLiŚ beneficjenci realizują działania mające na celu sprawne i efektywne wykorzystanie środków w ramach Programu. W ramach PT POLiŚ funkcjonuje 7 beneficjentów: Instytucja Zarządzająca (gdzie jedynym beneficjentem jest IZ), oraz sześciu beneficjentów sektorowych: środowisko, transport, energetyka, kultura, zdrowie oraz szkolnictwo wyższe.

TABELA 6. LICZBA I WARTOŚĆ WSZYSTKICH PROJEKTÓW W RAMACH PRIORYTETÓW XIV I XV DOFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW POMOCY TECHNICZNEJ WEDŁUG GŁÓWNYCH TYPÓW (PROJEKTY OBJĘTE DECYZJAMI/ UMOWAMI O DOFINANSOWANIE)

Lp.	Typ projektu	Liczba projektów objętych decyzjami/ umowami od uruchomienia Programu	Wartość projektów objętych decyzjami/ umowami (w części dofinansowania ze środków UE) od uruchomienia Programu [zł]
1.	Szkolenia	48/210	30 186 680,65
2.	Promocja i informacja	48/194	60 263 796,34
3.	Zatrudnienie	38/163	754 478 881,8
4.	Sprzęt komputerowy	44/200	24 036 501,48
5.	Wyposażenie/ remont/ wynajem powierzchni biurowych	47/209	63 590 573,47
6.	Ekspertyzy/ doradztwo	48/208	28 457 617,79
7.	Ewaluacje	42/47	9 414 587,64
8.	Kontrola/ audyt	45/193	5 573 286,95
9.	Organizacja procesu wyboru projektów	37/181	6 598 907,14

Lp.	Typ projektu	Liczba projektów objętych decyzjami/ umowami od uruchomienia Programu	Wartość projektów objętych decyzjami/ umowami (w części dofinansowania ze środków UE) od uruchomienia Programu [zł]
10.	Organizacja komitetów monitorujących i podkomitetów¹³	7/7	256 807,85
11.	Inne	48/210	44 850 790,70
Razem		48/210	1 027 708 431,82

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE IZ POIiŚ NA PODSTAWIE SPRAWOZDANIA ROCZNEGO Z WDRAŻANIA PRIORYTETÓW XIV I XV POIiŚ ZA 2013 R.)

KOMENTARZ DO TABELI 6

W ramach PT POIiŚ realizowane są projekty sektorowe, wspólnie przez wszystkich beneficjentów PT w danym sektorze (od 2 do 19 instytucji, z wyjątkiem IZ). Projekty obejmują wydatki ponoszone w ramach kilku działań danego priorytetu jednocześnie. Oznacza to, że jeden sektorowy projekt obejmuje większość kategorii wyszczególnionych w tabeli. Umowy/decyzje o dofinansowanie podpisane są na kilka działań priorytetu jednocześnie.

Z każdą z IP podpisana jest umowa obejmująca całość dofinansowania dla sektora na dany Roczny Plan Działań. W oparciu o tę umowę IP podpisuje umowy o dofinansowanie z pozostałymi beneficjentami PT w sektorze. Jako pierwszą podano rzeczywistą liczbę sektorowych projektów objętych umowami/decyzjami o dofinansowanie (są to umowy IZ-IP). Po ukośniku podano liczbę projektów zgodnie z KSI (nie każda umowa obejmuje wszystkie kategorie wydatków), które są objęte umowami o dofinansowanie. Analogicznie wartość projektów objętych decyzjami/umowami w podziale na poszczególne typy projektów została przedstawiona w odniesieniu do projektów w KSI, które są objęte umowami.

STAN REALIZACJI POMOCY TECHNICZNEJ POIiŚ

W styczniu 2013 r. ogłoszono nabór wniosków o dofinansowanie projektów pomocy technicznej na lata 2014-2015, realizowanych w ramach priorytetu XIV i XV tj. projektów składanych przez IP lub IZ, obejmujących wydatki wszystkich beneficjentów pomocy technicznej w danym sektorze. Wszystkie złożone przez beneficjentów wnioski o dofinansowanie projektów RPD PT na lata 2014-2015 zostały zatwierdzone do realizacji. Należy nadmienić, że projekty pomocy technicznej POIiŚ realizowane są w postaci Rocznych Planów Działań (pierwszy i ostatni Roczny Plan Działań wyjątkowo obejmuje lata 2007-2008 i 2014-2015).

W roku 2013 w ramach priorytetu XIV zatwierdzono do realizacji 4 z 4 sektorowych projektów na lata 2014-2015 (sektor: IZ, kultura, zdrowie i szkolnictwo wyższe). Łączna kwota dofinansowania we **wnioskach o dofinansowanie** po ocenie formalnej w ramach priorytetu XIV od początku realizacji POIiŚ wynosi **168,0 mln zł**. Odnosząc się do kwestii **wniosków o dofinansowanie** w roku 2013 w ramach priorytetu XV zatwierdzony do realizacji został 1 z 3 sektorowych projektów na rok 2013 (sektor: środowisko). Dodatkowo zatwierdzono do realizacji 3 z 3 sektorowych projektów na lata 2014-2015. Łączna kwota dofinansowania we **wnioskach o dofinansowanie** po ocenie formalnej w ramach priorytetu XV **1,6 mld zł**.

W roku 2013 **umową o dofinansowanie w ramach priorytetu XIV** objęto 1 z 4 sektorowych projektów na rok 2013 (sektor: kultura). Pozostałe umowy/decyzje o dofinansowanie na rok 2013 zostały zawarte w poprzednim roku. W roku 2013 umową/decyzją o dofinansowaniu objęto 4 z 4

¹³ W ramach POIiŚ nie powołano podkomitetów monitorujących. Przedstawione w tym wierszu wartości odnoszą się do Komitetu Monitorującego POIiŚ.

sektorowych projektów na lata 2014-2015. Łączna kwota dofinansowania ze środków UE projektów objętych umowami/decyzjami o dofinansowanie od początku realizacji POLiŚ wynosi **117,7 mln zł, co wykorzystuje alokację przeznaczoną dla priorytetu w 106%**¹⁴. Natomiast odnosząc się do **umów o dofinansowanie w ramach priorytetu XV** należy zaznaczyć, że umowami o dofinansowanie objęto również 3 z 3 sektorowych projektów na rok 2013 oraz 2 z 3 sektorowych projektów na lata 2014-2015. Łączna kwota dofinansowania ze środków UE projektów w ramach XV priorytetu objętych umowami o dofinansowanie od początku realizacji POLiŚ wynosi **910,0 mln zł**, co wykorzystuje alokację przeznaczoną dla priorytetu w 55%.

W roku 2013 w ramach priorytetu XIV **zostały zatwierdzone wnioski o płatność od IW do IP** z roku 2011 (sektor: zdrowie), z roku 2012 (sektor: kultura, szkolnictwo wyższe, zdrowie) oraz z roku 2013 (sektor: kultura, szkolnictwo wyższe, zdrowie), a także wnioski o płatność **od IP do IZ (oraz od IZ do IZ)** z roku 2011 (sektor: kultura, szkolnictwo wyższe, zdrowie) z roku 2012 (sektory: IZ, kultura, szkolnictwo wyższe, zdrowie) oraz z roku 2013 (sektory: IZ, kultura, szkolnictwo wyższe, zdrowie). Łączna kwota dofinansowania ze środków UE w zatwierdzonych od początku realizacji POLiŚ wnioskach o płatność wynosi **74,0 mln zł**, co wykorzystuje dostępną dla priorytetu alokację w 67%.

W ramach priorytetu XV w roku 2013 **zostały zatwierdzone wnioski o płatność od IW do IP** za rok 2011 (sektory: energetyka, środowisko, transport) a za rok 2012 (sektory: środowisko, transport, energetyka) za rok 2013 (sektory: środowisko, transport, energetyka) a także wnioski o płatność **od IP do IZ** za 2010 rok (sektor: energetyka), za rok 2011 (sektory: środowisko, transport i energetyka), za rok 2012 (sektor: środowisko) oraz za rok 2013 (sektory: środowisko, transport, energetyka). Łączna kwota dofinansowania ze środków UE w zatwierdzonych wnioskach o płatność od początku realizacji POLiŚ wynosi **725,8 mln zł**, co wykorzystuje alokację dostępną dla priorytetu w 44%.

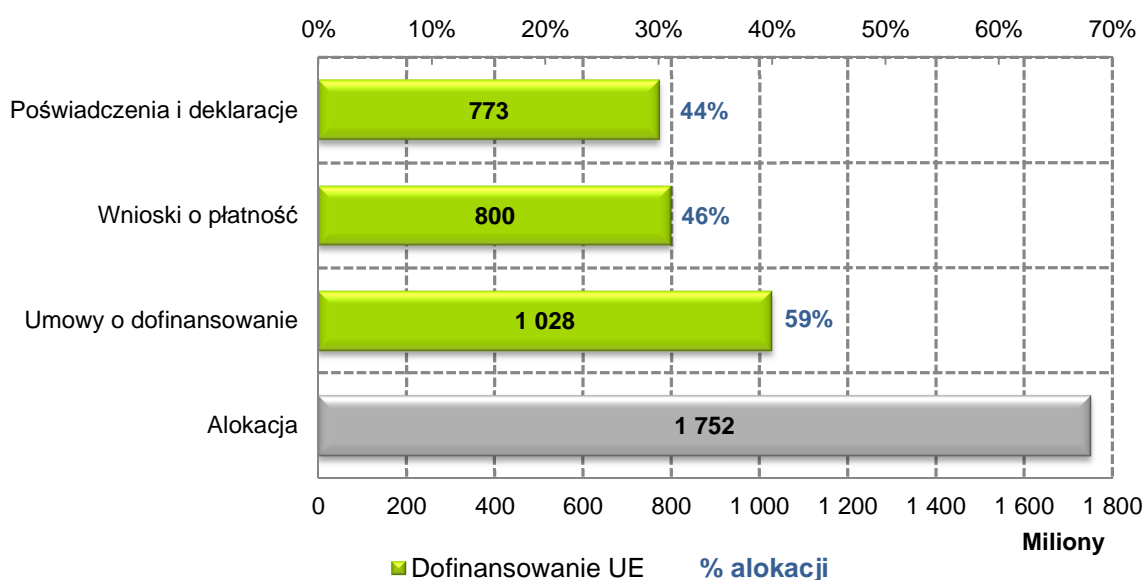
W ramach priorytetu XIV Instytucja Certyfikująca przekazała do KE **Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą 86,3 mln zł, przy czym wartość wnioskowanej refundacji wyniosła 73,3 mln zł. Do końca okresu sprawozdawczego KE zrefundowała 71,2 mln zł, co stanowi 64% alokacji dla priorytetu. W ramach priorytetu XV Instytucja Certyfikująca przekazała do KE **Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą 823,6 mln zł, przy czym wartość wnioskowanej refundacji wyniosła 700,1 mln zł. Do końca okresu sprawozdawczego KE zrefundowała 644,7 mln zł (co stanowi 39% alokacji dla priorytetu).

Docelową wartość wydatków kwalifikowanych certyfikowanych do KE w 2013 r. w ramach priorytetów XIV i XV określono na poziomie 99,4 mln zł. W roku 2013 kwota wydatków kwalifikowanych certyfikowanych do KE wyniosła 242,4 mln zł, co pozwoliło na zrealizowanie prognozy na poziomie 243,8% w stosunku do celu zakładanego na 2013 rok. Jednocześnie należy podkreślić, że certyfikacja w zakresie priorytetów pomocy technicznej uzależniona jest od wartości projektów realizowanych przez określoną grupę beneficjentów (IZ, IP, IW, GDDKiA, PKP PLK S.A.).

Docelowa wartość wydatków kwalifikowanych planowanych do certyfikacji do KE w 2014 r. w ramach priorytetów XIV i XV wynosi **148,6 mln zł**.

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu XIV i XV na koniec grudnia 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wydatków wykazanych przez beneficjentów oraz kwot wnioskowanych do KE.

¹⁴ Nadmienić należy, że niektóre z projektów zostały rozliczone po niższym koszcie niż zostało to założone w umowie o dofinansowanie, dlatego też zgodnie z limitami środków UE, jakie mogą zostać objęte umowami o dofinansowanie w ramach priorytetu XIV nadal pozostaje wolna kwota do zakontraktowania.

RYSUNEK 14. STAN REALIZACJI PRIORYTETU XIV I XV W ZAKRESIE UMÓW O DOFINANSOWANIE, WNIOSKÓW O PŁATNOŚĆ I CERTYFIKACJI DO KE (DANE W MLN ZŁ)

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE KSI (SIMIK 07-13)

OPIS NAPOTKANYCH PROBLEMÓW WRAZ Z PODJĘTYMI DZIAŁANAMI ZARADCZYM

Wykorzystanie alokacji:

Ze względu na specyfikę działań finansowanych ze środków projektów pomocy technicznej, w tym konieczność ich dostosowywania do bieżących potrzeb instytucji uczestniczących we wdrażaniu Programu, trudne jest precyzyjne określenie zapotrzebowania poszczególnych instytucji na środki PT POIiŚ w perspektywie długoterminowej. Dlatego, Instytucja Zarządzająca we współpracy z Instytucjami Pośredniczącymi, podejmuje regularne działania w celu analizy wysokości środków dostępnych w ramach PT POIiŚ. W 2013 r. ponownie dokonano rewizji zapotrzebowania poszczególnych sektorów na środki pomocy technicznej. Wyniki tej analizy wskazały na potrzebę uwolnienia części alokacji i przeznaczenie jej na inne obszary niż pomoc techniczna, i zostały uwzględnione w rozpoczętej w roku 2013 procedurze zmiany Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Komitet Monitorujący POIiŚ uchwałą nr 5/2013 z dnia 8 kwietnia 2013 r. przyjął propozycję zmian POIiŚ obejmującą swoim zakresem m.in. przeniesienie środków z priorytetów Pomocy Technicznej POIiŚ (XIV i XV) na rzecz priorytetów VI, VII oraz XIII. Tym samym udział środków pomocy technicznej w ogólnej alokacji dla Programu został zmniejszony z poziomu 1,5% do 1,1% i jest najniższy ze wszystkich krajowych Programów Operacyjnych realizowanych w bieżącej perspektywie finansowej¹⁵.

Nabór wniosków o dofinansowanie na lata 2014-2015:

W 2013 r. został zakończony proces zatwierdzania wniosków o dofinansowanie. Uzgodniono również brzmienie umów o dofinansowanie projektów pomocy technicznej na lata 2014-2015, a następnie rozpoczęto proces zawierania umów na realizację tych projektów w celu zapewnienia pełnej kontraktacji środków PT POIiŚ do końca 2013 r. Do końca 2013 r. podpisano 5 z 6 umów o dofinansowanie RPD PT oraz decyzję o dofinansowanie RPD Instytucji Zarządzającej POIiŚ.

¹⁵ Wersja 4.0 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, uwzględniająca m.in. zmiany w alokacji środków w ramach XIV i XV priorytetu została zaakceptowana przez Komisję Europejską decyzją z 27 stycznia 2014 r.

W 2013 r. nie została podpisana jedynie umowa o dofinansowanie RPD sektora transportu na lata 2014-2015 obejmująca wydatki IP – MTBGM, IP-II - CUPT, GDDKiA oraz PKP PLK S.A. Niemniej jednak należy zaznaczyć, że IZ POLiŚ podjęła wszelkie możliwe działania zmierzające do podpisania umowy o dofinansowanie ww. projektu do końca 2013 r. Wniosek o dofinansowanie RPD PT POLiŚ sektora transportu na lata 2014-15 został zatwierdzony przez IZ POLiŚ pod koniec października 2013 r. Następnie podjęto działania zmierzające do podpisania umowy o dofinansowanie ww. projektu (w tym określenie celów dla jednego z beneficjentów, tj. PKP PLK S.A., warunkujących wypłatę dofinansowania dla ww. beneficjenta w ramach projektu pomocy technicznej na lata 2014-2015). Działania te miały na celu zapewnienie pełnej kontraktacji środków w ramach XV priorytetu POLiŚ w 2013 r.

Jednakże w związku z utworzeniem nowego Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, które na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury i Rozwoju (Dz. U. z 2013 r. poz. 1391) przejęło dotychczasowe zadania Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej oraz Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, podjęto decyzję o wstrzymaniu podpisywania umowy o dofinansowanie projektu PT dla sektora transportu na lata 2014-2015 – do czasu finalnych rozstrzygnięć w zakresie podziału kompetencji pomiędzy instytucjami realizującymi ww. umowę (tj. podziału kompetencji zarówno wewnątrz MIR, jak i na linii MIR-CUPT).

Brak wydanej umowy o dofinansowanie na realizację projektu sektora transportu w grudniu 2013 r. miał wpływ na nieosiągnięcie założonego poziomu kontraktacji w priorytecie XV POLiŚ. Niemniej jednak nie należy tego traktować jako niezrealizowanie celów w zakresie kontraktacji wydatków ze względu na fakt, że projekt sektora transportu został zatwierdzony do realizacji i niezwłocznie po jego aktualizacji/zmianie zostaną podjęte kroki mające na celu zakontraktowanie środków w ramach ww. priorytetu, co nastąpi w następnym okresie sprawozdawczym, tj. I półroczu 2014 r.

Ponadto w okresie od stycznia do maja 2013 r. Instytucja Audytowa przeprowadziła audyt systemu zarządzania i kontroli w odniesieniu do POLiŚ. W trakcie audytu badano m.in.: czy IZ posiada adekwatne procedury wyboru projektów, adekwatne kontrole zarządcze, adekwatną ścieżkę audytu. Raport z audytu został przedstawiony w okresie sprawozdawczym. Zatwierdzona wersja raportu nie wskazała uchybień w odniesieniu do procesu wyboru wniosków o dofinansowanie w ramach priorytetów XIV i XV (pomoc techniczna) POLiŚ.

PLANOWANY PRZEBIEG REALIZACJI POMOCY TECHNICZNEJ POLiŚ W PRZYSZŁYM OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

W kolejnym okresie sprawozdawczym przewiduje się pewnego rodzaju utrudnienia w związku:

- ↳ z kumulacją zadań związanych z końcowym etapem wdrażania priorytetów pomocy technicznej POLiŚ oraz równoczesną intensyfikacją prac nad przygotowaniem wdrażania nowej perspektywy finansowej 2014-2020;
- ↳ przejęciem przez IZ POLiŚ (MIR) zadań Instytucji Pośredniczącej w zakresie realizacji RPD sektora transportu na rok 2013 oraz zmianami w zakresie realizacji projektu sektora transportu na rok 2014-2015 (tj. przejęciem przez CUPT – IP-II koordynacji realizacji ww. projektu).

Jednakże przewiduje się, że doświadczenie we wdrażaniu priorytetów PT oraz podejmowane w przyszłości działania umożliwią sprawną realizację priorytetu XIV i XV POLiŚ.

6. OŚWIADCZENIE INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ

DANE OSÓB SPORZĄDZAJĄCYCH SPRAWOZDANIE	IMIĘ I NAZWISKO OSOBY SPORZĄDZAJĄCEJ SPRAWOZDANIE:
	Marta Sikorska
	DANE KONTAKTOWE OSOBY SPORZĄDZAJĄCEJ SPRAWOZDANIE:
	Marta.Sikorska@mir.gov.pl Tel. (22) 273 77 42 Fax: (22) 273 89 09
OŚWIADCZAM, IŻ INFORMACJE ZAWARTE W NINIEJSZYM SPRAWOZDANIU SĄ ZGODNE Z PRAWDĄ	DATA I MIEJSCE:
	....., Warszawa
	IMIONA I NAZWISKA OSÓB UPOWAŻNIONYCH DO ZATWIERDZENIA SPRAWOZDANIA:
	Małgorzata Wierzbicka Marek Michalski
	DANE KONTAKTOWE OSÓB UPOWAŻNIONYCH DO ZATWIERDZANIA SPRAWOZDANIA:
	Malgorzata.Wierzbicka@mir.gov.pl Tel. (22) 273 77 01 Marek.Michalski@mir.gov.pl Tel. (22) 273 77 50
	PODPISY OSÓB UPOWAŻNIONYCH DO ZATWIERDZANIA SPRAWOZDANIA: